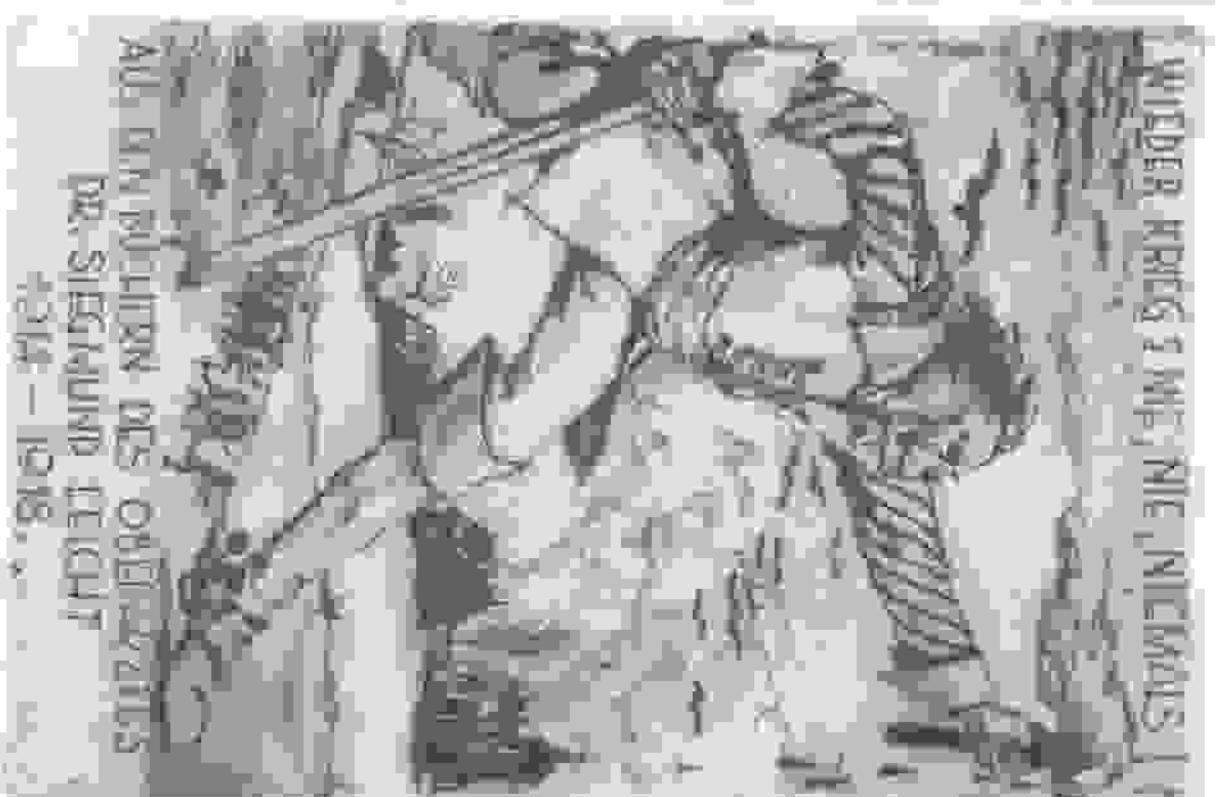
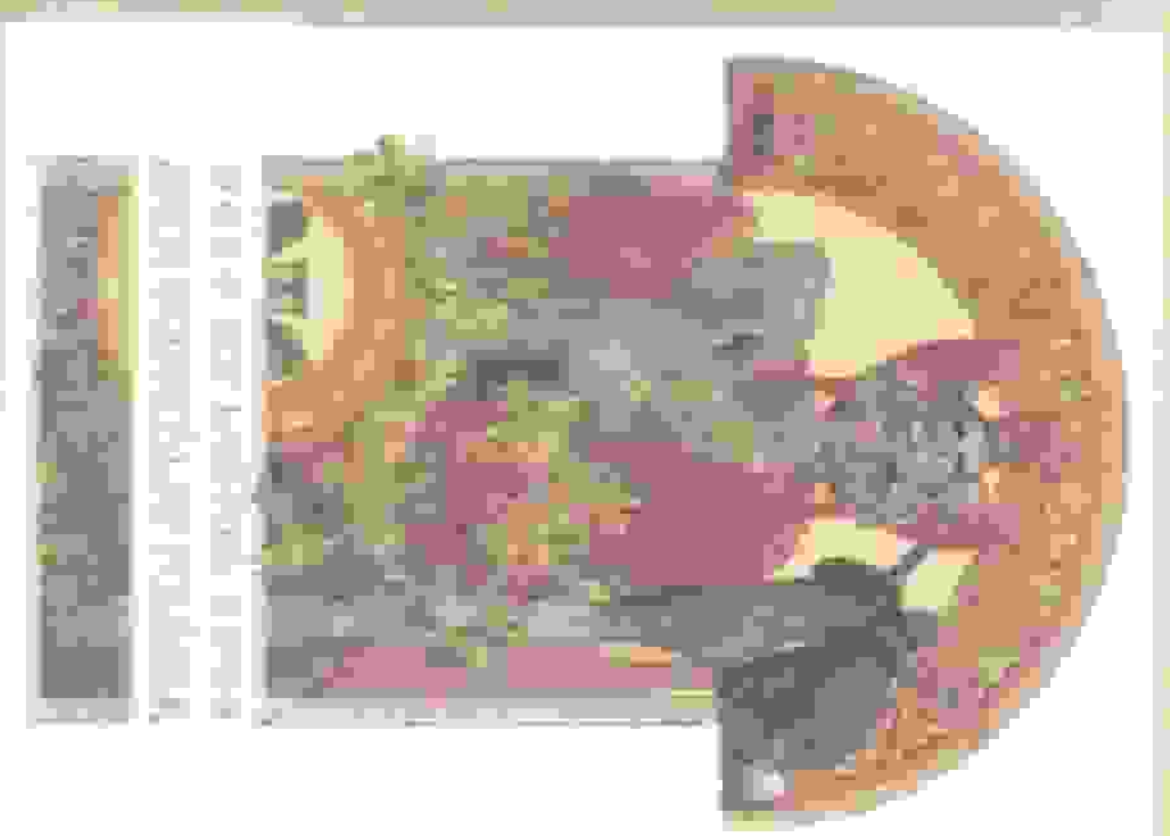

3/2022

KNIŽNÍ ZNAMČKA

ČASOPIS SPOJKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

František Lakomy, C3. Opět válka? Ne, ne, nikdy!

Z knih vrchního lékaře dr. Sigmunda Leichta, 1914–1918.

Časopis: Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra,

Na titulní straně:

Alfons Mucha. Allegorie stavitelství, P7/4.

**SPOLEK
SBĚRATELŮ
A PŘÁTEL
EXLIBRIS**

NEJEN POCTA KRÁSNÉ ŽENĚ K pětasedmdesátým narozeninám

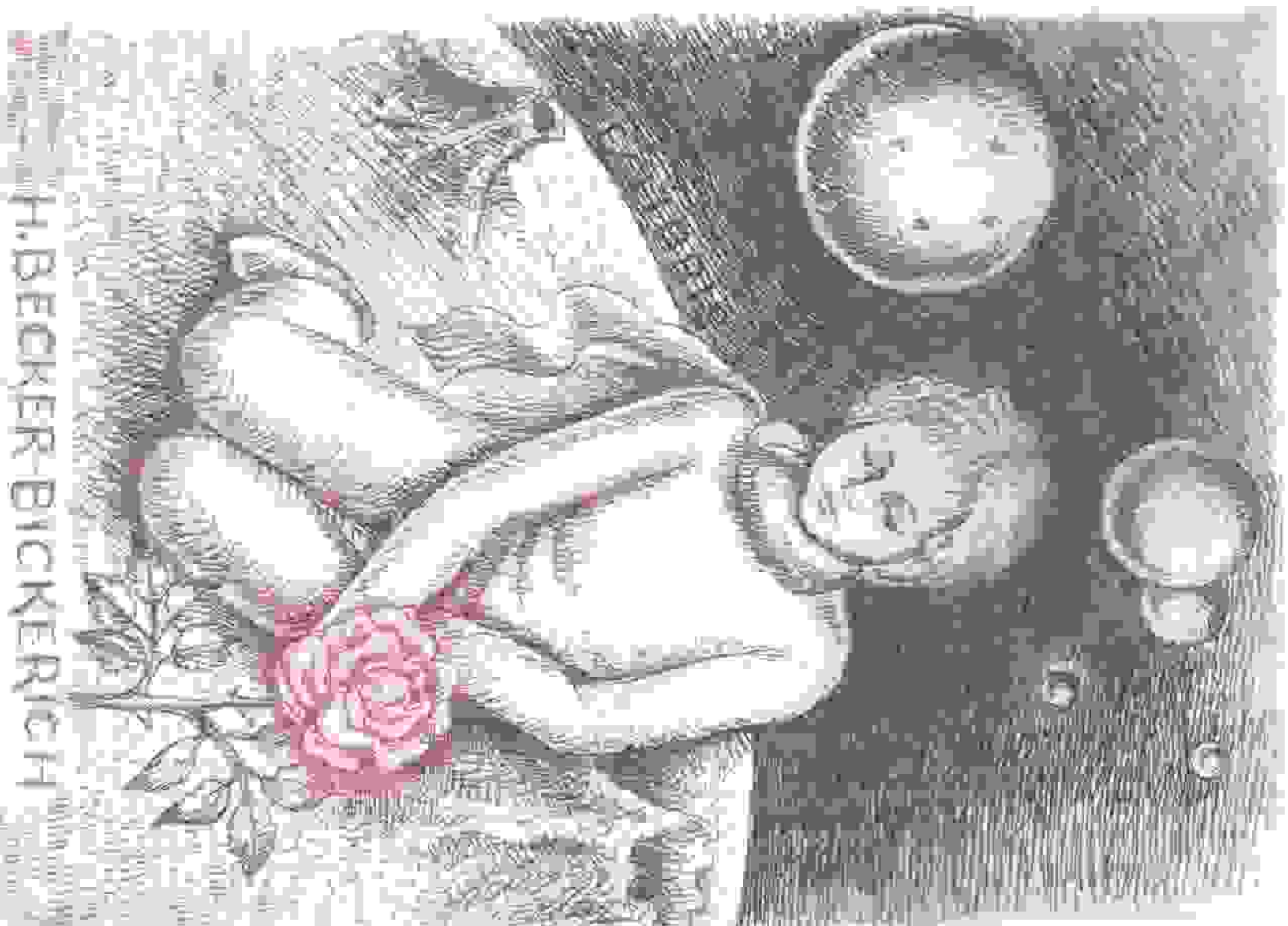
Ladislava Kuklíka

Začneme-li hovořit o tvorbě akademického malíře a grafika Ladislava Kuklíka,

pak si většina z nás vybaví zajímavé gra-

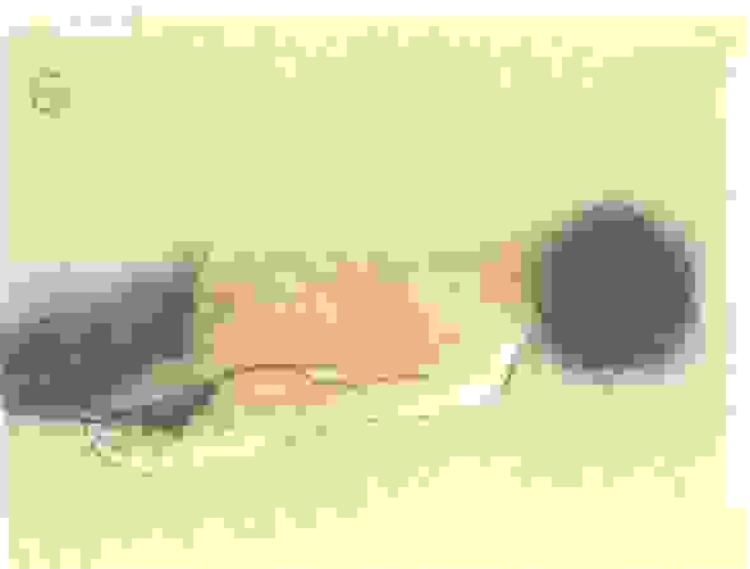
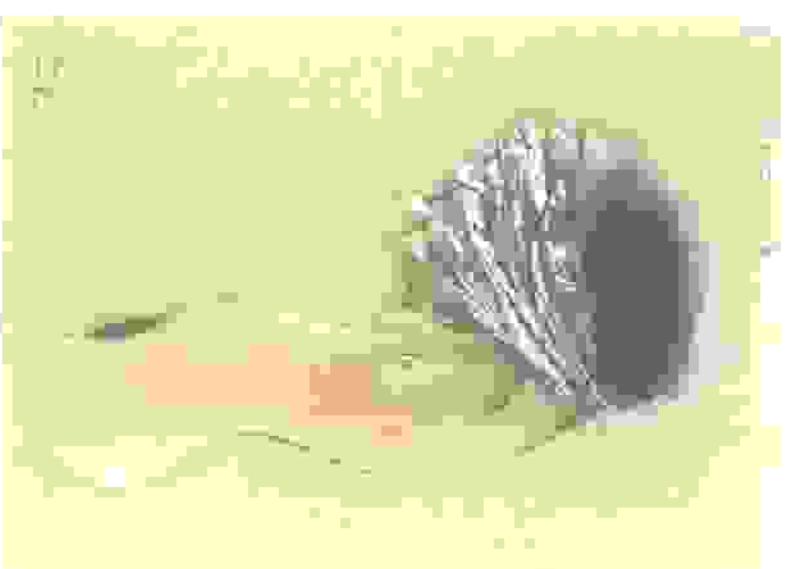
fické listy zpracované technikou leptu či kombinovanou technikou, na nichž zobrazil „krásnou ženu“ v průběhu dne od ranního procitnutí až k večerní toaletě. Je to žena půvabná, má patřičně vyvinuté ženské tvary, je v neustálém pohybu a pochopitelně převážně nahá, alespoň na těch grafických listech, které nám autor Ladislav Kuklík, absolvent Vysoké školy uměleckopřírodovědné v Praze (1968–1974) v ateliéru Jiřího Trnky a Zdeňka Sklenáře, nabízí k zhlédnutí. Žena půvabná, černovlasá, pružná, provokující, pokaždé trochu jiná, ale přesto sběratel i badatel pochopí, že model je stále stejný. Proč ne, už kdysi před lety jeden umělec kreslil stále stejné lahve v různém seskupení a stal se slavným. Kuklíkova žena je na grafických listech díky jeho velkému talentu, znalosti grafických technik i tisku nejen půvabná, vášnivá a provokující, ale doslova ožívá a pozorovatel má pocit, že je přítomný v tom intimním prostředí, do něhož ji Kuklík umístil.

Jenže je třeba si prohlédnout celé dílo, abychom pochopili, že ženský akt má v jeho tvorbě sice přednost, ale v průběhu let umělec na svých listech zachytil náměty, které jsou důkazem jeho ne všedního kresebného nadání. Cirkusové prostředí, tenisový zápas, hříčka s kresbou dcery, dětský koník, strom v krajině v proměnách ročního období, to jsou námátkou náměty, které zpracoval stejně mistrovsky a pečlivě neboť jinak ani nedovede. Je třeba nahlédnout do tiskařské dílny (která v posledních letech poněkud zahálá), abychom pochopili, proč jsou Kuklíkovy grafiky nejen umělecky hodnotné, ale i precizně vytištěné. Nepředstavitelný pořádek, čistota, peč-

H. BECKER-BICKERICH

Rendita Kaiserová, C3+C4, 2012

Ladislav Kuklík, C3, 2013

livá příprava tiskařských papírů, kvalitní tisk, to jsou hodnoty, jež zaručují bezvadný výsledek. A proč ta dílna poněkud osiřela? Zdravotní stav donutil au-

Ladislav Kuklík, C3, 2012

tora usednout spíše ke kreslicímu stolu, na němž rozehrál novou hru! Tentokrát na svých kresbách realizovaných tužkou či pastelou zachytil svět zvířat, jimž je očarován stejně jako půvaby ženského těla. A divák opět žasne. Jsme v africké savaně či u mokřada, kde se pasou či napájejí antilopy, pruhované zebry přichají před rozezlenu lvcí, divoké šelmy nás udivují ladností pohybů. Vše před námi ožívá, Ladislav jim vdechl život. Nesmírná práce, hodiny trpělivého kreslení a výsledek je opět „kuklíkovsky“ dokonale. Umrí, ten pražský rodák, narozený 1. srpna 1947, umí, a je škoda, že na jeho kontě najdeme jen málo drobných listků s přípisem Ex libris, přestože je jejich umělecká hodnota stejně vysoká jako u volných grafických listů. Škoda, a mně nezbyvá než zavzpomínat na čas dávno minulý, kdy jsme se s Ladislavem toulali Prahou od hospůdky k hospůdce a vedli řeči, pochopitelně moudré řeči o umění, krásných ženách, jejichž půvaby jsme obdivovali. Vedli jsme řeči o Kuklíkových nových nápadech, o světě a bílé víno jiskřilo v pohárech, čas mile plynul; je třeba doběhnout až na Malostranské náměstí, ale ještě se zastavit ve vinárně U Housliček na poslední decku, opravdu poslední. Láda mává na taxi, já se soukám do tramvaje číslo 20 a na sledačnou „Zase někdy zavolej, Karle, zajdeme na kus řeči!“ Tak ano, já se polepším a někdy zase zavolám.

Karel Žižkovský

Literatura:

ŽIŽKOVSKÝ, K. *Když se potká rak se lvem. (Přání k narozeninám Jiřího Slivy a Ladislava Kuklíka).* Knižní značka 3/2012.
ŽIŽKOVSKÝ, K. *Intimní svět Ladislava Kuklíka.* Knižní značka 3/2017.

RENÁTA KAISEROVÁ ODPOVÍDÁ NA OTÁZKY U PŘÍLEŽITOSTI SVÉHO ŽIVOTNÍHO JUBILEA

Jak začala Vaše cesta za výtvarnou činností?

Narodila jsem se 12. listopadu 1962 srobné matce, která ještě rok po mém narození žila s rodiči. Ve dvou letech jsem na louce držela pampelišku a strašně vážně jsem pronesla: „Tak, a budu majovat.“

Renáta Kaiserová, C3+C4+C7, 2008

Dědeček Pepík Popěk, malíř a lakýrník, měl na mě velký vliv, protože maloval přírodu a kopíroval slavné obrazy. Studia bohužel nedokončil, protože přišla válka.

Maminka Eva se vdala, když mně byl jeden rok, ale do sedmi let jsem u prarodičů často spala; milovala jsem vyprávění svého dědečka o malování a výtvarnících. Od pěti let mě vozili do Lidové školy umění v Kladně, kde se učitelé často střídali, na některé

mám skvělé vzpomínky, a vliv na mě měl hlavně tito tři: akademická malířka Alena Hubičková, která tvořila poetické artproty, Alena Zefartová, která mně věřila a rozuměla, a keramik Jaromír Huja, u nějž jsem vytvořila první sošky. Prozátim v nepálené hlině. V patnácti letech jsem se do-

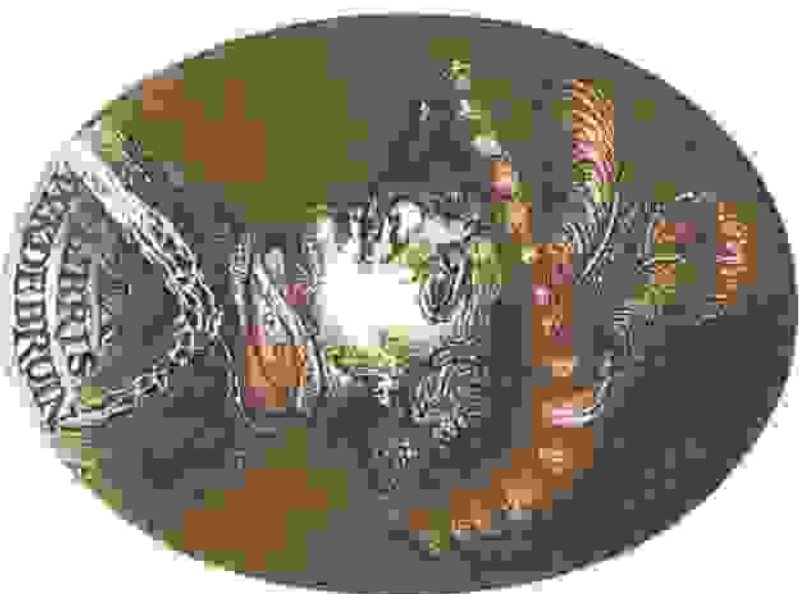

Renáta Kaiserová, C3+C4+C7, 1990

stala převážně přes portréty na Střední odbornou školu výtvarnou v Praze (Hollarku), kde jsem ocenila pestrost technik, které jsme si mohli osvojit. Během třetáku jsem začala navštěvovat atelier pana profesora L. Čepeláka na Akademii výtvarných umění; nechal mě pracovat v hlubotiskových technikách na darovaných zinkových plechách a mohla jsem pozorovat studenty při leptání a tisku. Vzniklo tam několik mých prvotin v suché jehle a leptu, ale první exlibris (mimo soupis) jsem vytvořila v linorytu a další v síťotisku až na Hollarce

pod vedením profesora Jaroslava Hořánka. Během svého dalšího studia na Vysoké škole uměleckopřemyslové v Praze jsem se

Renáta Kaiserová, C3+C4+C7, 1991

seznamila se sběrateli J. Hruškou, F. Pultrém a Z. Šimou, kteří mě získali pro SSPE, jím jsem také vytvořila v roce 1998 svá první tři exlibris, která jsou již uvedena v mém oficiálním soupisu od pana F. Máslera.

Co ráda zobrazujete, jaká jsou Vaše oblíbená témata?

Celý život miluju portréty a něžné, snově obličejé dam. První portrétní exlibris osobností jsem tvořila do oválu (František Josef I., Arnošt z Pardubic, Rembrandt, J. A. Komenský, Rudolf II., A. Dvořák, F. Kafka ad.). V oválu jsou také múzy (malířská, hudební, literární ad.), jako dámy s plnými vnadami. Následovalo dvanáct zobrazení zvěrokruhu v obdélníkovém tvaru a několik malých cyklů v línorytu po 12 kusech: Řecko, Egypt, Orient, Kočky a čtyři planety. Pak

přišlo období velkých cyklů: Renesance (15 kusů), Baroko (15) a rozpracované cykly: Akty, Cestovatelé, Osobnosti. Občas si ráda odskočím do mytologie (Léda s labutí, Evropa a býk, Medúsa), velice mě baví náměty z Kytice K. J. Erbena, které

Renáta Kaiserová, C3+C4+C7, 1999

jsem zpracovala v línorytu. Nebráním se však jakýmkoliv námětům od zadavatelů. V současnosti chci zpracovat cykly se psy, ale současně mě láká období gotiky.

Měla jste nějaký svůj výtvarný vzor?

Kolik exlibris jste vytvořila?

Od malíčka jsem milovala Muchovy dámy a ilustrace Jiřího Trnky, také se mi líbily kresby Ludmily Jiřincové nebo paní Burgetové. Jen jednou jsem jako malá holčička okopírovala obrázek ponocného se psem od Lady. Od té doby jsem pak nechtěla dělat kopie cizích kreseb. Na zkoušku na AVU jsme však měli nakreslit přesnou kopii kresby H. Holbeina ml. a to mě dost

vyděsilo, avšak nakreslila jsem ji přesně. V grafice jsou mými dlouhodobými vzory Albin Brunovský, Oldřich Kulhánek, Renáta Šmilková a Hana Čápová. Nedávno

Renáta Kaiserová, C3+C4+C7, 2009

jsem překročila počet 250 exlibris, ale nemám nyní nikoho, kdo by nahradil Jiřího Hlínovského, který zpracovával v poslední době můj soupis exlibris.

Jak probíhá výuka na Vaší školce Vějířek?

Školčka Vějířek je určena dětem i dospělým, všem, kteří mají zájem učit se techniky kresby a malby a zabývat se grafikou. Moji studenti vytvářejí kalendáře, plakáty, kresby písmovky, loga, roztočivé piktogramy, ale kreslí i zátiší, portréty, květiny a zvířata. Vyracovávají grafky v línorytu i v hlubotisku a samozřejmě tvoří rovněž exlibris. Jako vlastní artefakt si vytvoří svou knihu

od kreseb přes rozvržení obrázků a písma v maketě až po závěrečné sešití bloku a jeho vlepení do kožené vazby. Naučí se zvěšovat obrázek přes mížku, ale i vytesat sošku z pískovce nebo vymyslet a slepit papírový objekt. Výuka techniky zpracování kůže, mimo použití na obálku knihy, umožňuje vytvořit různé módní doplňky jako přívěšky, náušnice, spony do vlasů a kabelku.

Všichni bez výjimky začínají mozaikou a akvarelovými pastelkami, aby se naučili správným způsobem držet tužku a správně kombinovat dvě studené barvy se dvěma teplými. Oblíbená je rovněž odgumka, kde je temperový lazurní základ dokreslován ručkovou stěpnou barvou a světla jsou vytvářena gumováním základu. Technika rozmývaného akvarelu zajímá ty, kteří pracují rádi se štětcem. Několik dětí i dospělých zkusilo techniku olejomalby.

Učím převážně ty techniky, které jsem vystudovala na Hollarově škole a VŠUP v Praze. Přípravuji své studenty na přijímací zkoušky na střední vysoké umělecké školy. Pokud pořádám svoji výstavu, mám radost, když se mnou vystavují moji žáci, ale pořádávám jim i jejich kolektivní výstavy ve spolku Atelier. Od roku 2016 jsem studentům již zkompletovala tři cykly línorytů, které jim byly slavnostně předány; jako bonus byla v cyklech vždy zařazena i moje grafka.

Také letos jim předám cyklus z let 2019–2021. Pokaždé jsem nadšená, když rodiče podporují své ratolesti, ale také smutná, když nadané děti odcházejí kvůli jiným aktivitám, třebaže se u mě ještě vše nenačily. Některé děti i dospělí se s odstupem času vracelí a pokračují ve výtvarné práci nepravdělně podle svých časových možností.

A jak to začalo? V roce 1992 jsem učila dvě malé holčičky kreslit a v dalších letech

(1993–1999) jsem učila maximálně 8 až 10 dětí týdně v obýváku svého panelákového bytu. Z existenciálních důvodů, to byl prvotní impuls. Učit děti tvořit se mi pak stalo posláním, nechťela jsem plnit třídu žáky, které to nebaví a jsou do školy jen odkládaní.

Renata Kaiserová, C3+C4+C7, 2003

To byl důvod, proč jsem se rozhodla nepřekročit počet 7 dětí v jednom dnu. Ve středu jsem nikdy neučila, protože středa je můj násvětelní den.

Už v roce 2002 jsme poprvé společně vystavovali v Zámecké galerii v Kladně a na vernisáži bylo téměř 400 lidí; od tohoto roku se mnou vystavovali moji žáci na čtyřech výstavách jak v Zámecké galerii, tak v Lidické galerii. Letos je Vějířku 30 let a budu mít se svými žáky společnou výstavu v Zámecké galerii od 3. listopadu 2022, kdy oslavím i svoje šedesátiny.

Otázky kladl Alois Sassmann

DÍLO MALÍŘE A GRAFIKA EDUARDA MILKY NACHÁZÍ ODEZVU V SASKU

Eduard MILKA (*7. 9. 1947, Louňy) začal rozvíjet svůj výtvarný talent již v mládí v kroužku výtvarné výchovy pod vedením učitele Zavorala, následně pak na Střední průmyslové škole stavební a poté soukromým studiem u akademického malíře Jiřího Patery. Po pauze zapříčiněné vojenskou službou a civilním zaměstnáním se k výtvarné činnosti vrátil jako designér interiérů karlovarských lázeňských domů. Od roku 1975 se tak v rámci své pracovní náplně setkával s karlovarskými výtvarníky, zařídil si vlastní ateliér a intenzivně se začal vě-

Eduard Milka, C3+C5, 2022

novat grafice. Do tajů kombinace leptu a akvatinty jej zasvětil karlovarský grafik Václav Balšán. Tyto techniky mu poskytl bohatou výrazovou škálu a brzy svá díla začal vystavovat a prodávat v galeriích Dila.

Od roku 1990 se naskytila Eduardu Milko-
vi další možnost. V lázeňském domě Glo-
ria otevřel prodejní galerii orientovanou

Eduard Milka, C3+C5, 2018

na současnou českou grafiku. Obchodní schůzky s předními českými umělci se často měnily v přátelská setkání a rozhovory o umění. Avšak privatizace tohoto lázeňského domu v roce 1999 ukončila úspěšnou činnost galerie a Eduard Milka se plně vrátil k vlastní umělecké tvorbě s dominantami krajín a vedut. Kromě grafiky využíval akvarel a kolorovanou kresbu, což mu umožnilo větší volnost a dynamičnost projevu. Podle Mgr. Boženy Vachudové se pro něj příroda stala opravdovým útočištěm, místem klidu a zdrojem očistné energie.

Jeho první knižní značky vznikaly sporadicky od roku 1994 (lept s akvatintou)

a dosud jich vytvořil kolem čtyřiceti. Jejich doplněný soupis od Ing. Jana Radosty vám na vyžádání poskytne Vladimír Pospíšil (vfpospisil@volny.cz).

Eduard Milka se kromě své vlastní umělecké činnosti věnuje propagaci české grafiky na výstavách a mezinárodních symposiích.

Ve spolupráci s autorem sepsal Vladimír Pospíšil

Saský internetový časopis *Der Grenz-gänger (Die Internet-Zeitschrift aus dem Böhmischen Erzgebirge)* vydávaný Ulrichem Möckelem ze saského Tannenbergu představil Eduarda Milku čtenářům ve svém 104. čísle v rubrice *Persönlichkeiten der Region*. Časopis vychází od roku 2010 bez finanční podpory a pojednává témata z minulosti a současnosti českých Krušných hor a německého Rudohoří (Erzgebirge); usiluje o přátelské soužití lidí obou národností.

<https://www.boehmisches-erzgebirge.cz/grenzzaenger.html>

PŘED STO LETY SE NARODIL

VLADIMÍR MIKULE

K nedozitému výročí

nezapomenutelného přítele

V malebné podkrkonošské Lomnici nad Popelkou, městečku sucharů a textílů, se 28. července 1922 narodil Vladimír Mikule a trvale zde žil a působil. Zde také 29. září 2010 zemřel. Jako patriot, spiritus agens, místního kulturního života, neúnavný organizátor, publicista, funkcionář, sběratel a mecenáš se zasloužil nemalou měrou o bohatý společenský život v tomto městě a jeho okolí. Vždy jsem žasnul nad množstvím jeho společenských aktivit – včetně sportovních (v mládí hrál tenis), byl vynikajícím

šachistou, účastníkem mezinárodních korespondenčních turnajů ICCF (International Correspondence Chess Federation). Ve funkci hlavního pořadatele uspořádal v letech 1955 a 1958 přebory ČSR mužů a žen, do Lomnice zval na si multánní produkce šachové velmistry: Ludka Pachmana, Miroslava Filipa, Elišku Klimovou, a dokonce sovětského velmistra Salo Flohra. Dodnes se tu koná Memoriál Vladimíra a Zdeňka Mikuleho.

PhDr. J. Ort, V. Mikuleš a F. Popelka, PNP Praha, 1981, foto V. Staněk

V místním Závodním klubu ROH uskutečnil desítky besed s významnými představiteli české kultury a společně s Karlem Vlčkem pořádal večery poezie a koncerty komorní hudby. Na vernisážích pořádaných vystav si troufl zahřát i na klavír.

Stručně připomínám jeho aktivní členství v SČB, SSPE (od r. 1965), Masarykově společnosti, Společnosti Edvarda Beneše, Klubu dr. Milady Horákové (předseda místní pobočky a člen pražského výboru), Paměti Českého ráje a Podještědí a Českém svazu ochránců památek. Svoji publikační činnost vykonával jako člen redakční rady sborníku *Od Jesteda k Troskám*, byl edito-

rem občasníku *Okno* a dopisovatelem mnoha novin a časopisů (včetně *Knižní značky*). Byl předsedou šachového oddílu a členem muzejní rady městského muzea (údajně ještě hodinu před smrtí byl přítomen na jednání rady).

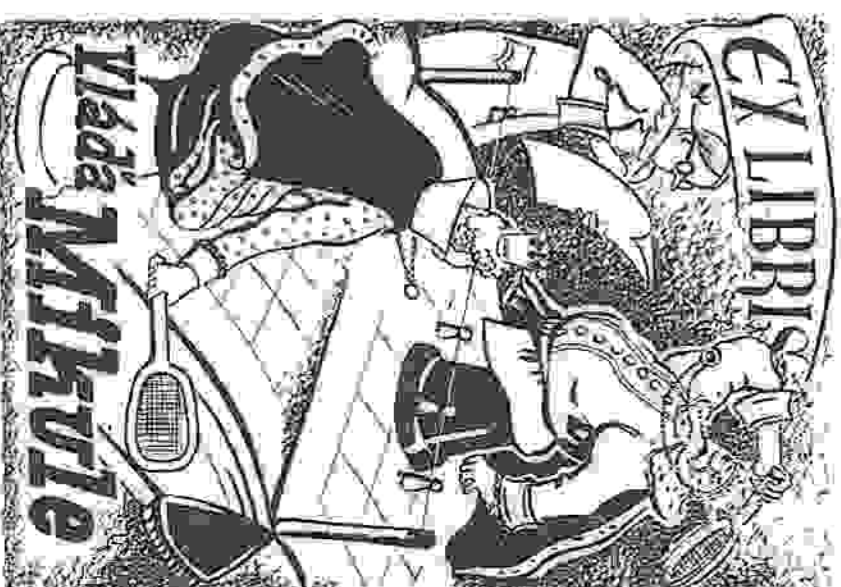
Příteli Vladimíru vděčím za mnohé. Seznámil mě s ním profesor Emil Gebauer z Teplic. Setkávali jsme se od r. 1982 na sjezdech sběratelů exhibis, na valných hromadách Spolku českých bibliofilů, v Šolcově statku u dr. Karla Samsiňáka, na vernisážích výstav. Umožnil mi osobní setkání s milovaným básníkem J. Seifertem v jeho bře-

Helena Cejnarová, CRD, 2009

novské vile a přimluvil se u malířů Ko-márka a Klápštěho, aby přijali ve svých ateliérech početný zájezd naší ústecké pobočky KPVU. Také mě poprvé doprovodil do ateliéru Josefa Kábrta. Ostatně na naší cestě za rodiči do Nové Paky jsme se obvykle stavěli u malíře J. Kábrta a rovněž u Vladimíra a jeho paní Věry v jejich panelovém bytě na sídlišti. Vážil jsem si jeho upřímnosti, nezišt-

nosti, skromnosti a neskonale dobroty a obětavosti. Oba jsme měli společné favority – básníka Jaroslava Seiferta a malíře Cyrila Boudu. Přibyl k nim třetí, malíř Vladimír Komárek, a díky Karlu Samsiňákovi i skupina umělců z mého milovaného Českého ráje a Pojizeří.

František Patočka, P1, 1946

Časem se mi svěřil s některými životními peripetemi v zaměstnání. Jako nenápadný a skromný kalkulant n. p. Technolen zažil osudovou chvíli při povinné účasti na schůzi se schvalováním trestu smrti pro dr. Miladu Horákovou, kterou osobně znal a obdivoval. Seznámil se s ní při její návštěvě v Turnově. Vyslechl její projev, mluvila velmi slušně. Byla to prý skvělá žena s úžasným sociálním citěním. Jako člen Mládeže Národně socialistické strany Horákovou pozval, aby promluvila na náměstí v Lomnici dne

25. 2. 1948. V tento den, kdy se chopila moci KSČ, už dr. Horáková do Lomnice nepřišla. Pak už se jen dozvídal o jejím zatčení, obvinění a odsouzení. Na schůzi měl pak s ostatními zvednout ruku pro její smrt. „Naštěstí nechťelí podpisy, to bych nepodepsal, a když došlo k hlasování, stoupl jsem si dožadu, abych němu sel zvednout ruku pro tuto rezoluci.“

Těch patálij u firmy bylo víc, ale vždy si zachoval čistý štít. Vyprávěl mi, jak se zasloužil o záchranu originálu obrazu Jakuba Schikanedera *Návrat ze společnosti*, který visel a chátral bez valného zájmu v kanceláři cenového oddělení, kam byl po znárodnění převezen z pražské centrály fy P. A. Šlechta a syn. Po zjištění nízké inventární ceny převzaté movitosti ve výši 800 Kč přišel úředník Mikuleš za podnikovým ředitelem s nápadem, aby bylo toto dílo jako gesto spolupráce s městem věnováno místnímu muzeu, a tak se i stalo. Pro muzeum později pomohl získat další obrazy od Vladimíra Komárka, Věroslava Bergera a Františka Patočky.

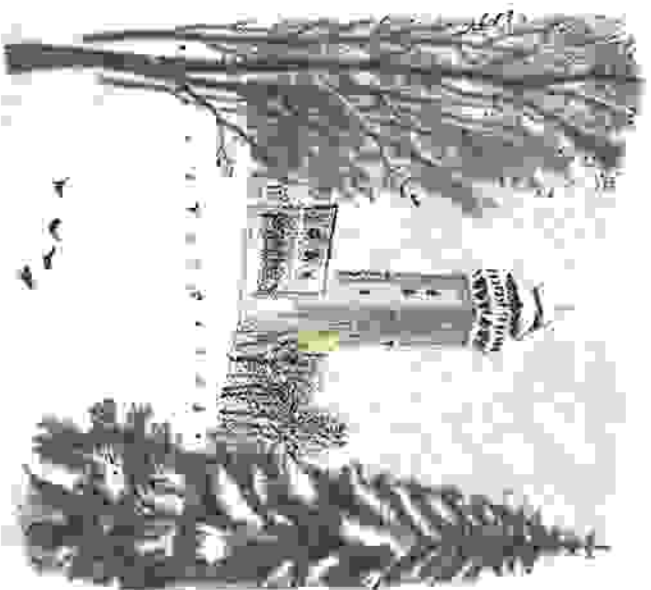
Za normalizace byl zbaven funkce organizačního pracovníka ZK ROH v Technolen. Nezdojný Vladimír si záhy našel náhradní kulturní aktivity. Především vydavatelskou a editiční činnost kolem informačního časopisu pro neorganizovanou spontánní skupinu obdivovatelů, sběratelů a přátel tvorby Vladimíra Komárka. Občasník *Okno* vydávali v letech 1973–1981 členové SSPE V. Mikuleš, S. Pantůček, I. Prokop, K. Samsiňák a J. Vtáček. Celkem 13 cyklostylovaných svazků s nákladem 200 kusů, něvábného vzhledu, ale s kvalitními texty a grafickými přílohami. Hlavní korespondenci vedl Vladimír, včetně pracné přípravy soupisů. V podstatě šlo o samizdat.

Málokdo ví, že Vladimír inicioval vznik Seifertovy básně *U malíře Vladimíra Komárka*. Nositel Nobelovy ceny za literaturu ji později zařadil do sbírky *Deštník z Piccadilly*. Mikule dostal nápad obohatit připravovaný slavnostní svazek občasníku Okno za rok 1978 k jubileu Komárkových padesátin něčím mimořádným. Odvážil se požádat svého přítele básníka J. Seiferta, s nímž se osobně znal od roku 1965, o pár veršů. Následovala čilá korespondence s třemi verzemi básně a konečnou úpravou. Rukopis mu autor předal při osobním setkání v pátek 6. dubna 1978 v Praze. Nezasvěcenci se dodnes domnívají, že Jaroslav Seifert napsal svou básně po návštěvě u Komárků. Text tomu nasvědčuje, ale není to pravda. Básník se svou dcerou Janou a synem Jaroslavem navštívil Mistra v Nedvězí až 20. července 1980.

Trvalá náklonnost a obdiv k veršům J. Seiferta vyústily u V. Mikuleho k vydávání bibliofilii s jeho básněmi, ke vzniku několika grafických souborů a desítek novoročenek. V květnu a červenci 1996 se zasloužil o uspořádání dvou překrásných vzpomínkových výstav v Turnově a v Sobotce na počest zemřelého slavného básníka. Dne 8. září 2002 se konala v Městském muzeu a galerii Lomnice nad Popelkou slavnostní vernisáž rozsáhlé výstavy *Jaroslav Seifert – život a dílo*, kde se v celé nádhře představila celoživotní sběratelská záliba Vladimíra Mikuleho a z níž pak vznikla stála expozice Památník Jaroslava Seiferta. Svou rozsáhlou uměleckou seifertovskou a komárkovskou sbírku muzeu odkázal. Tehdejší starosta města Vladimír Mastník dárce Vladimíru Mikulemu předal diplom o udělení čestného občanství.

Jako člen Společnosti bratří Čapků se nejprve v roce 1989 přičinil o přejmenování ulice v sídlišti, kde bydlel s manželkou Věrou v bytovce v čp. 1131, na ulici *Karla Čapka*. Při dalším schvalování názvů nových dosud nepojmenovaných ulic a přejmenování původních

PF 1976

Věra a Vladimír Mikulovi

Jiří Bouda, rozhledna Tábora, L1/4, 1975

byly přijaty návrhy V. Mikuleho pro další tři ulice: *Dr. M. Horákové*, *J. Seiferta* a *Josefa Kábrta*.

Pokud dnes přijedete do Lomnice nad Popelkou, najdete na plánci města i ulici Vladimíra Mikuleho; je sice krátká, ale poblíž místa, kde bydlel. Ústí do ulic Karla Čapka a Pekařské.

Opět jeden z důkazů, jak si zdejší obyvatelé váží jeho aktivit a celoživotního odkazu.

Doporučuji navštívit v Lomnici nad Popelkou nejen Městské muzeum a galerii na náměstí, ale i starobylý hřbitůvek s dřevěnou zvonici a postát na místech

odpočinku malíře F. Patočky (hrob č. 489), malíře Josefa Kábrta (hrob č. 675) a přítele-sběratele Vladimíra Mikuleho (hrob č. 1336).

Jiří Ort

Literatura:

GEBAUER, E. *Vladimír Mikule pětasedmdesátiletý*. Knižní značka 2/1997.

PROKOP, I. *Vladimír Mikule čestným občanem města Lomnice nad Popelkou*. Knižní značka 3/2002.

DRAHOŇOVSKÝ, J. *Zemřel Vladimír Mikule*. Knižní značka 4/2010.

VZPOMÍNKA NA VÝZNAMNOU SBĚRATELSKOU OSOBNOST -

Ing. Antonína Kovaříka, CSc., (20. 12. 1922 – 27. 7. 2012)

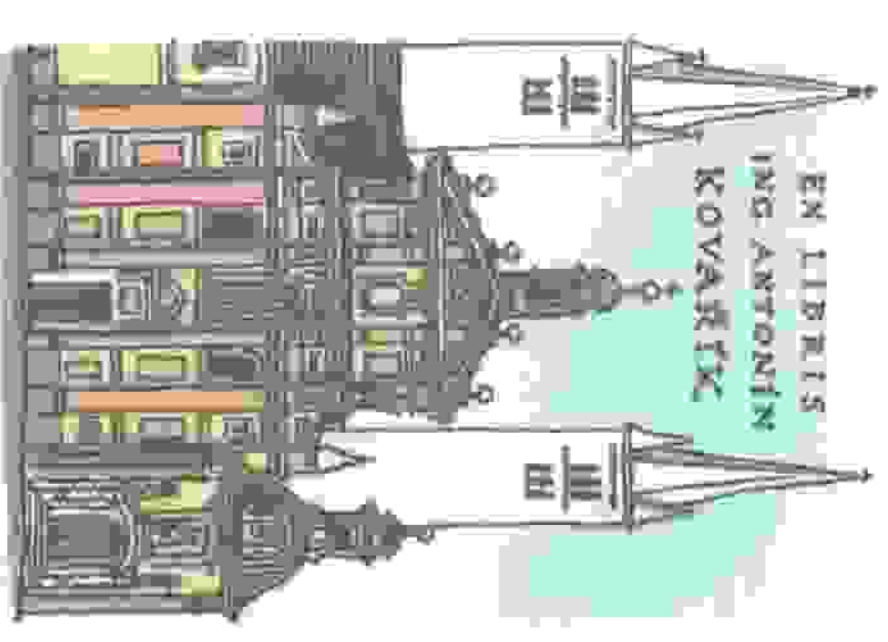
Letos si připomínáme 100. výročí narození a 10. výročí úmrtí chemika, který své celoživotní profesionální zaměření dal plně do služeb našeho cukrovarnického průmyslu. Nikdy toho nelitoval. Cukrovarnictví a cukrovary byl totiž fénomén českého hospodářství jak v 19. tak i ve 20. století.

Po studiích začínal jako řadový technik v dobrovickém cukrovaru na Mladoboleslavsku. „*Pro technika či inženýra znamenala práce v cukrovarrech výchovu k odolnosti před nezdary, k samostatnosti a operativnosti*.“ Své manažerské schopnosti zde prokázal později ve funkci technického náměstka Pojizerských cukrovarů.

Po přesídlení do Prahy vedl od r. 1961 odbor technického rozvoje průmyslu VVZ CP v areálu cukrovaru Praha-Modřany. Od roku 1972 až do odchodu do důchodu zastával funkci ředitele Výzkumného ústavu cukrovarnického

a šéfredaktora časopisu *Listy cukrovarnické*.

Co se týče zálib, pokračoval ve šlépějích svého otce Antonína Kovaříka (1896–1951), původem z Valašských Klobouk. Ten přišel v r. 1912 do Týniště nad Orlicí k firmě Jiruška jako účetní a po vzniku samostatné ČSR nastoupil do veřejné funkce městského tajemníka. Po celý život se zajímal o výtvarné umění, sbíral drobnou grafiku a bibliofilské tisky.

Jiří Bouda, basilika sv. Jiří na Pražském hrade,

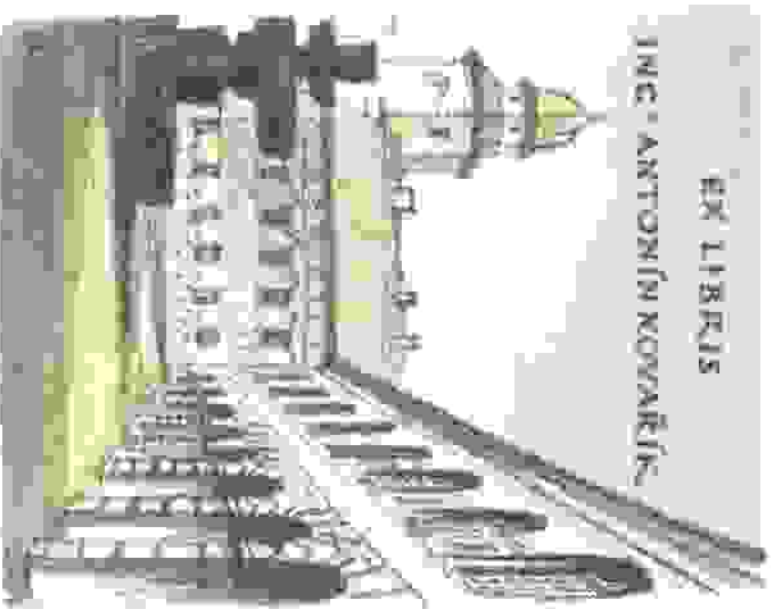
L2/5, 1989

Od roku 1924 obnovil obecní kroniku, kterou obětavě vedl až do své smrti. Přihlášku do SSPÉ podal v roce 1945 a byl přijat za člena na výborové schůzi 19. 9. 1945.

Po jeho nečekaném úmrtí se stal členem našeho spolku jeho syn Antonín

od 20. června 1951. Z Týniště nad Orlicí, kde se narodil, převzal sbírku grafiky a exhibitis z otcovy pozůstalosti do pražského bytu v Praze-Braníku. Pro ušlechtilé zájmy získal i svou manželku Vilču, společně byli členy KPVO, SČB, Klubu přátel Hollaru a Svazu čs. filatelistů.

Jiří Bouda, zámek Častolovice, L1/5, 1980

Sběratelství pro oba znamenalo něco víc než vyměňovat grafiky od oblíbených kumštýřů a být okouzleni jejich provedením. Uvítali možnost setkávat se s přáteli, nalézat porozumění se stejně vnímavými a smýšlejšími lidmi. Byl to pro ně únik před dusnou atmosférou totality, útočiště před zákazy a příležitostí spontánní aktivity s možností seberealizace, vzájemného obohacování a radosti z rozdvávání.

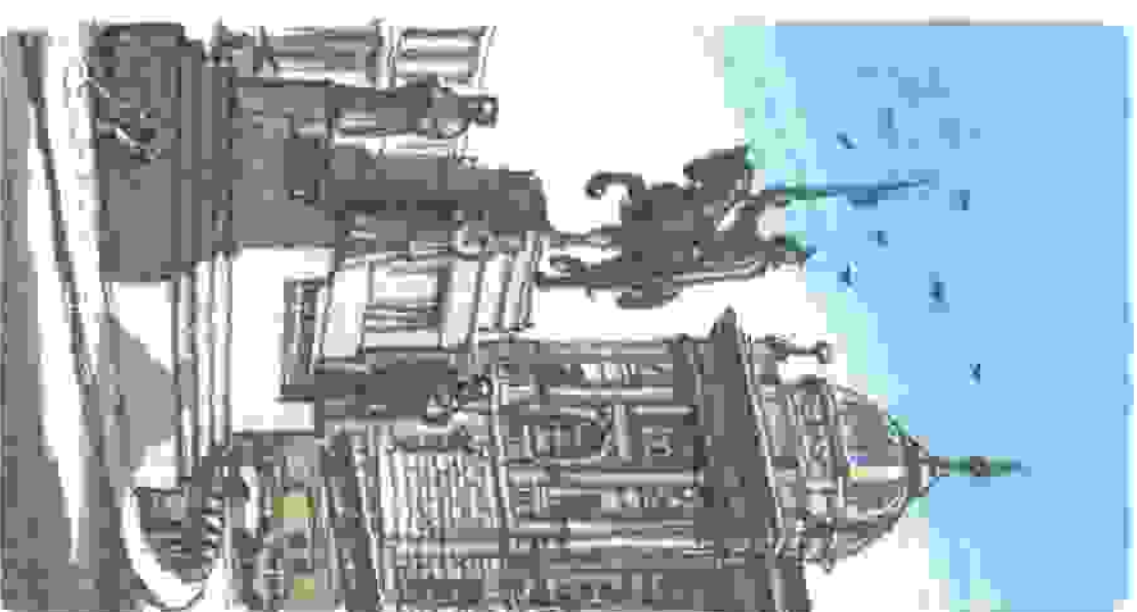
Manželských dvojic na sjezdech nebyla mnoho. Kovaříkovi patřili mezi pravidelné účastníky, zatímco např. moje žena Marie se mnou jezdila jen ojedine-

le. Moje první seznámení s Kovaříkovými se uskutečnilo na chrudimském trienále v restauraci hotelu, kde jsme byli s manželkou ubytováni. U jídelního stolu pro čtyři hosty byla dvě místa volná. S potěšením jsme přijali pozvání obou sympatických osob a už během večere a posleze v kavárně jsme překonali ostych a jistou zdrženlivost. S úžasem jsme zjistili, kolik máme společných známých a shodných životních poznatků a příhod.

Ing. Kovařík svou pozorností, bezprostředností, důstojným, ale přitom uvolněným a vtipným vystupováním a vyprávěním udělal na Marii velký dojem. Milá, laskavá a vstřícná paní Vilča ho skvěle doplňovala. Když jsem se zmínil, že jsem byl v dobrovickém cukrovaru jako student – brigádník na řepné kampani, očividně ožil a byl jsem „jeho člověk“. Na oplátku mi řekl, že jde o druhý nejstarší závod v Evropě založený knížetem Karlem Anselm Thurn-Taxisem v roce 1831. Po řadě rekonstrukcí je stále v provozu, včetně výroby bioetanolu. Jde o největší u nás stále provozovaný cukrovar – vlajkovou loď českého potravinářského průmyslu.

Na manžele Kovaříkovy nikdy nezapomenu. Patřili mezi ušlechtilé, solidní sběratele a rozdávali jako pozornost nejen skvostná PF, ale i kus sebe – úsměvy a srdečnost. Oba byli spolutvůrci vlnivého ovzduší na našich sjezdech a není divu, že při velkorysých výměnách tu navázali řadu celoživotních přátelství. Jejich oblíbeným grafikem byl Jiří Bouda, který jim pravidelně zhotovoval novoročenky, ale i knižní značky na výměnu. Podle jejich přání to byly pražské motivy a pamětihodnosti z okolí jejich rodiště (zámek Častolovice, Doubleby,

Rychnov nad Kněžnou, zřícenina Potštejna a také sakrální stavby – kostely ve Skuhrově nad Bělou, v Albrechticích a z domovského sídla – barokní kostel sv. Mikuláše v Týništi nad Orlicí). Důležitá poznámka na závěr: Jednou jsem překvapil Ing. A. Kovaříka sděle-

Jiří Bouda, L1/5, 1999

ním, že není prvním cukrovarnickým inženýrem – sběratelem ve Spolku – že má svého předchůdce Ing. Bedřicha Petříka narozeného v r. 1886 v Lounech. Tento aktivní sběratel s mezinárodními kontakty byl dokonce v roce 1920 zvolen valnou hromadou do výboru SSPE.

V roce 1924 měl sbírku asi 6 tisíc listů. Myslím, že ho kolega inženýr začal zajímat i sběratelesky. Proto jsem mu svého času věnoval knižní značku – Ex libris B. Petřík – dřevoryt od Fr. Kobilhy z r. 1916 s pohledem na Louny přes řeku Ohři.

Na přání Ing. Kovaříka jsem postupně zjistil další údaje o B. Petříkovi. Žil zpočátku v Kostelci nad Labem, kde začínal jako technik v místním cukrovaru Žuckerfabrik D. Bloch-Bauer. V červnu 1927 byla firma v likvidaci, provoz rafinerie zastaven, dělníci i úředníci propuštěni. Závod přešel pod Neštěmickou rafinerii cukru na Ústecku. Tam našel uplatnění i Petřík. Zabydlel se v Ústí nad Labem na adrese Revoluční 61. Od roku 1948 vlastnil domek v Neštěmických čp. 17. Předtím ve 30. letech dostihla odbytová krize vývoz cukru do zahraničí, a tak i neštěmická rafinerie byla nucena ukončit svoji činnost. Ing. Petřík ve svých 46 letech přišel o zaměstnání. Byl však podnikavý, spojil se s Aloíšem Komárkem a J. Brožem a založili v Neštěmických firmu AKO na výrobu fotografických desek, filmů a lučebnin. Nejdříve započali s výrobou takzvané „na kolene“ v uzavřeném hostinci Česká Beseda (pronajatém od majitele pana Šochůrka). Poté zakoupili Dělnický dům a přestavěli ho na továrnu. Díky účasti firmy na mnoha výstavách se stala AKO velmi známou a uznávanou značkou s dobrým postavením na trhu. Od šedesátých let minulého století zde vyrábí družstvo Druetep prskavky všech typů. Jedná se o ojedinelou výrobu v Evropské unii.

Jiří Ort

Literatura:

Antonín Kovařík (nekrolog). Zprávy SSPE, V únoru 1952. Praha: SSPE, 1952.

KOVAŘÍKOVÍ, Antonín a Vilča. *Padesát let (převážně radostného) života s novoročenkami. Sborník pro exhibis a drobnou grafiku. Praha: SSPE, 2004.*

LANGHAMMER, J. *Zemřel Ing. Antonín Kovařík, ČSc. Knižní značka 1/2013.*

BOHUMÍR LIFKA

„Byl chodící encyklopedií,“ řekl mi v rozhovoru Milan Buben, český historik a magistralní rytíř Suverénního řádu maltézských rytířů. Tato slova byla řečena v březnu 2022 při příležitosti otevření nové expozice Muzea středního Pootaví ve Strakoncích, jejíž součástí je i opravená a řadou exponátů vybavená komenda tohoto řádu na strakonickém hradě. Komu patřila pochovalná slova? Významné osobnosti českého exhibis, heraldikovi, sběrateli, historikovi, knihovníkovi a bibliofilovi, znalci českého supralibros dr. Bohumíra Lifkovi (1900–1987). Jako rodák z Radomyšle u Strakoníc vni mal intenzivně jihočeskou krajinu a celý život se zajímal o řád maltézských rytířů, který měl v letech 1359 až 1848 v majetku jeho rodné město a široké okolí Strakoníc. Lifkův zájem nejen o řád, ale i o odbornou knihovnu řádu maltézských rytířů vyústil v jeho přijetí do řádu jako řádového donáty I. třídy v lednu 1979. Bohumír Lifka studoval na Jirsňkové gymnáziu v Českých Budějovicích a při studiu pomáhal jako pomocník knihovníka ve spolkové knihovně Národní jednoty pošumavské. Byl přijat na filosofickou fakultu Karlovy univerzity, kde byl zaujat osobností F. X. Šaldy. Zde získal doktorát. Vzdělání si rozšířil v nově vznikající Státní knihovnické škole. Mimo dobu, kdy byl v letech 1959–1960 zatčen a vězněn

na Pankráci a poté nemohl pracovat ve svém oboru, se zajímal o zámecké knihovny, jejich katalogizaci a záchranu před zničením. Není lepších a znalostmi bohatších knih než Lifkova kniha *Exhibis a supralibros v českých korunních zemích v letech 1000 až 1900*. Jeho spolupracovník při práci v zámeckých knihovnách Pravoslav Kneidl (1927–2003) Bohu-

míra Lifku hodnotil asi takto: „Jediným pohledem na titul dovedl dílo zařadit do kulturních, tiskařských a nakladatelských souvislostí a určit jeho cenu.“ Do Kroužku českých exhibistů, který v letech 1925–1930 zastupoval Spolek sběratelů a přátel exhibis, v té době sloučený se Spolkem českých bibliofilů, byl v roce 1926 pozván svým přítelem, sběratelem a zatvrzelým Plzečanem Jaromírem Malým (1885–1955). Pracoval ve výboru Kroužku a v roce 1975 se

stal čestným členem Spolku sběratelů a přátel exhibis. Autory jeho exhibis jsou např. Alois Moravec (1889–1987) a Antonín Liška (1900–1978). Lifkův

Použitá literatura:
LIFKA, Bohumír. *Vzpomínky bibliotekáře a bibliofila Bohumíra Lifky. Praha: Spolek českých bibliofilů, 1997. 14 s.*

Michael Florian, X2, 1969

život byl naplněný odbornou prací na heslech Masarykova slovníku naučného, v knihovně Náprstkova muzea, v antikvariátu na Smíchově, a nakonec na záchraně zámeckých knihoven. Zasloužil se i o vznik Muzea knihy v Žďáru nad Sázavou (zrušeno v r. 2014). Několikrát jsem se s ním setkala při jeho návštěvě naší českobudějovické knihovny a deponitáře historických fondů ve Zlaté Koruně začátkem osmdesátých let. Jeho odborné znalosti byly opravdu úctyhodné. Byl obdivovatelem malířské, grafické a knižní kultury, přátele obdivovatele měl nejen u nás, ale v celém světě. Od jeho smrti uplyne 24. 11. 2022 třicet pět let a jeho práce jsou stále citovány odborníky.

Jihočeská vědecká knihovna
v Českých Budějovicích

LADISLAV JAN ŽIVNÝ,
STO PADESÁT LET OD NAROZENÍ
Knihovna Národního muzea má ve svém knihovním fondu knižní celky českých představitelů vědy a kultury a mnoha korporací. Vedle knihoven osobnosti všeobecně známých uchovává také knižní fondy osob, které se prosadily ve svých specifických oborech, ale do širšího povědomí nepronikly. Jednou z těchto méně známých osobností je Ladislav Jan Živný (1872–1949), původem pedagog, který svou odbornou činnost zaměřil především na oblasti knihovnictví, bibliografie, literatury a na související obory.
Ladislav Jan Živný se narodil 3. ledna 1872 v Újezdě u Chlumce nad Cidlinou

ve východních Čechách. Maturoval na hradeckém gymnáziu a roku 1891 absolvoval roční speciální kurz pro učitele v Praze. Následující univerzitní studia dokončil kvůli nedostatku financí až roku 1919. Živný založil a redigoval časopis *Česká osvěta* (od roku 1904) a *Knihy* (1919 až 1920) a počátkem 30. let působil jako redaktor *Časopisu československých knihovníků*, přispíval do zahraničních časopisů *The Library Journal* a *The Library Association Record*. Byl členem Spolku československých knihovníků a jejich přátel, Svazu osvětového a Spolku sběratelů a přátel exlibris. Původní profesí Živného bylo učitelství, od mladých let pro-

Ladislav Jan Živný, X3, 1910

jevoval hluboký zájem o umění, historii, jazyky, knihy a později také knihovnictví. Od roku 1902 podnikl Živný několik cest po západní Evropě, do Velké Británie, Německa, Nizozemí, Belgie, Francie a Švýcarska. Tamější knihovny a knihovnictví ho velice inspirovaly, a proto v následujících letech, především po vzniku Československé republiky, přispěl k položení teoretických základů českého veřejného knihovnictví. Živný např. propagoval mezinárodní desetinné třídění, podílel se na vytvoření české článkové

bibliografie, organizoval první knihovnické kurzy u nás, podílel se na návrhu zákona o veřejných knihovnách obecních a pokusil se také dát knihovnictví a bibliografii větší teoretickou základnu ve formě knihovnědy. Roku 1918 dal Živný podnět k založení Bibliografického ústavu při Svazu osvětovém a byl do roku

Ladislav Jan Živný, P1/col, 1940

1925, kdy došlo k zániku této instituce, jeho ředitelem. Do svého odchodu na odpočinek v roce 1935 působil Živný v Národní a univerzitní knihovně v Praze. Z jeho široké publikační činnosti (téměř sto záznamů) jmenujme např. knihy *Veřejné knihovny, jejich vývoj a správa* (1919) a *Nové poslání knihoven a ústavy informační* (1923) nebo překlad a zpracování publikace Chalmerse Hadleye

Budovy veřejných knihoven a jejich zařízení (1927). Další z mnoha Živného činnosti byla účast na mezinárodních akcích a korespondence s mnoha zahraničními knihovníky, např. s Herbertem Putnamem, ředitelem Kongresové knihovny, Melvi-

Josef Hodek, X2, 1920

lem Deweyem, zakladatelem desetinné klasifikace, a Leonardem C. Whartonem, ředitelem slovanského oddělení v Britském muzeu v Londýně. Ladislav Jan Živný zemřel 17. března 1949 v Praze.

Knihy v knihovně L. J. Živného odrážejí jeho zájmy, profesní činnost a osobní zaměření. Jedná se především o odbornou literaturu a časopisy pojednávající o knihovnictví (např. o knihovědě, dějinách knihoven a knihovnictví, knižní kultuře, organizaci knihovnictví, katalogizaci a bibliografii), v menší míře jsou zastoupeny publikace o pedagogice,

regionální publikace, spisy o literatuře (především dějiny literatury jednotlivých států), archívech a dalších tématech. Knihy jsou psané zejména v angličtině, dále pak v němčině, francouzštině, češtině, slovenštině, polštině, italštině, španělštině, portugalštině, lotyštině a ve skandinávských a dalších jazycích. Podle rekonstrukce koupě z přírůstkového seznamu přijalo Národní muzeum okolo 1110 svazků knih.

Provenienciální znaky Živného osobní knihovny můžeme rozdělit do tří základních skupin: první vypovídá o tom, jak si Živný označoval své knihy, druhou skupinu tvoří knihy, které byly věnovány jinými majiteli Živnému, a třetí typ proveniencie se váže k jiným nebo bíl-

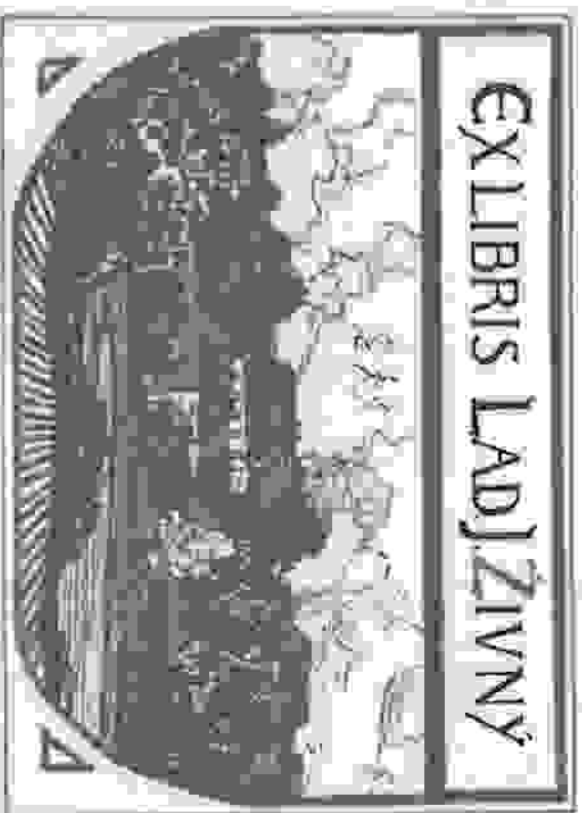

Ladislav Jan Živný, P1/col, 1940

že neurčeným předchozím vlastníkům knih. Mnoho knih Živného ale jakékoliv označení předchozího vlastnictví postrádá a do původního celku L. J. Živného je můžeme zařadit pouze na základě po-

rovnání údajů z přírůstkových knih. Častým označením vlastnictví knihy L. Živným je použití razítkového exhibris s textem *Z knih L. J. Živný nejčastěji na rubu titulního listu*. Do vybraných ajím ceněných exemplářů vlepoval Živný svá grafická exhibris. Nejčastěji je použito exhibris Františka Kavána (1866–1941) z roku 1910 s pohledem na městečko s textem *Ex libris Lad. J. Živný*. Ve stejném roce si Živný vytvořil vlastní exhibris

František Kaván, Pt. 1910

s vyobrazením siluety staroegyptského boha a s textem *L. J. Živný*. Pouze v jedné publikaci pojednávající o zkrácených tabulkách mezinárodního desetinného třídění pro obor vojenství je vlepeno exhibris s erotickým námětem, které vytvořil Josef Hodek (1888–1973), s textem *Ex libris L. J. Živný*. Různé varianty vlastnoručního podpisu Živného se nacházejí především v knihách umístěných v hlavním depozitáři Knihovny Národního muzea. Většina dopisů vložených v knihách je určena L. J. Živnému. Mezi autory knih s ruko-

pisnými dedikacemi jsou: tiskař a grafik Karel Dyrnck (1876–1949), autor prací z oboru knihovnictví a bibliografie; britský docent knihovnědy, politik a historik Arundell James Kennedy Esdalle (1880–1956); historik, politik a knihovník Zdeněk Václav Tobolka (1874–1951); norský knihovník Haakon Nyhuus (1866–1913); střešolský profesor a vojenský historik Richard Wolf (1878–1941); autor publikací z oborů cukrovarnictví a technických knihoven Bedřich Mansfeld (1875–1947); knihovník Josef Poch (1899–1964); autorka publikací z oboru knihovnictví Lidmila Koutníková (nar. 1896); autor publikací o české bibliografii a dějinách vojenské techniky Jaroslav Luks (1901–1980); novinář, literární historik a kritik Václav Běhounek (1902–1980); knihovník a docent novodobé české literatury Jan Thon (1886–1973). Rukopisné dedikace nacházející se

v knihách rezervního fondu Knihovny Národního muzea pocházejí od docenta knihovnictví Jaroslava Dřtiny (1908–1967), knihovníka Jaroslava Freye (1902–1983), beletristy, básníka a autora prací z oboru knihovnictví Jana Šnobra (1901–1989) a střešolského profesora, knihovníka, redaktora a překladatele Bohuslava Koutníka (1891–1965). V knihách L. J. Živného se ojedinele vyskytuje grafické exhibris knihovníka, historika knihovnictví a průkopníka veřejných knihoven v Anglii Edwarda Edwardse (1812–1886) znázorňující pohled

na moře u anglické vesnice Niton (v pamětech E. Edwardse na muzea, knihovny a archivy). Zajímavá je poznámka na titulním listu časopisu *Library Journal* z prosince 1904 o tom, že tento výtisk byl získán darem od profesora a pozdějšího prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka (1850–1937).

Pavla Kubošová, Národní muzeum

Z literatury:

ŽIVNÝ, L. heslo *Ex libris*, 48 řádek. *Ottův slovník naučný*, svazek 28, 1909 (přesně v sešitě z 9. 12. 1908).

BENEŠ BUCHLOVAN, Bedřich. *Moderní česká exhibris. Poznámky sběratelovy. Praha: Kroužek českých exhibristů*, 1926.
KOUTNÍK, Bohuslav, ed. *Sborník věnovaný oslavě L. J. Živného*. S. 17, 25–33. *Praha: Spolek československých knihovníků*, 1935.

ŽIVNÝ, Ladislav Jan. *Desatero kapitol o sbírání exhibris*. Praha: SSPe, 1941.

ŽIVNÝ, Ladislav J. *K otázce významu a třídění exhibris. Knižní značka. Ročník VII, číslo 2–4. Praha: SSPe, 1947.*

MALÝ, Jaromír. *Lad. Jan Živný a české exhibris. Knižní značka. Ročník IX, číslo 3. Praha: SSPe, 1949.*

CEIPEK, Jiří et al. *Dějiny knihoven a knihovnictví. 2. doplněné vydání. Praha: Kariolum, 2002. S. 217–221.*

CEIPEK, Jiří. *Ladislav Jan Živný (1872–1949). Galerie Bulletin SKIP [online]. 2002, ročník 17, číslo 2. Dostupné na: https://www.world.nkp.cz/o_knihovnacb/konsole/cia/skip/Bull02_28.htm#ti.*

SKOLKOVÁ, Linda. *Ladislav Jan Živný. Ikaros [online]. 2005, ročník 9, číslo 9. Dostupné na: <http://ikaros.cz/node/12500>.*

HUMPLÍK, Milán. *Osobnosti českého exhibris. Sběratelé. Organizátoři. Publicisté. Tiskaři. Praha: SSPe, 2005.*

KUBOŠOVÁ, Pavla. *Osobní knihovna Ladislava Jana Živného v Knihovně Národního muzea. Sborník Národního muzea v Praze. Řada C – literární historie, svazek 59, 2014, č. 3–4, s. 38–44, 54. Dostupné na: https://publikace.nm.cz/file/18bc7a87aed623fd38f5855ba3e634d6/18703/ISSN_0036-5351_3-4_2014_pp_38-44%2C%2054.pdf.*

JAROMÍR (MIREK) KOSTELECKÝ, grafik, malíř a všestranný kulturní pracovník, se narodil 2. 9. 1924 v Myslibořicích, okres Třebíč, a zemřel 22. 3. 2013

Jaromír Kostelecký, X3, 1974

v Blansku. Po válce absolvoval jednorocní aranžerský kurs v Praze a průpravu pro svou budoucí uměleckou činnost získal v letech 1946 až 1950 na Střední umě-

leckopřímuslové škole v Brně. V Adammovských strojímách působil v oddělení propagace od roku 1959 až do odchodu do důchodu. Ihned po příchodu do Adammova se také zapojil do kulturního dění ve městě. Stal se členem Historicko-vlastivědného kroužku, jehož vedoucím byl Jaroslav Zelík. Podílel se na činnosti agilního divadelního spolku, kde uplatnil své umělecké vlohy. Ilustroval publikace Vlastivědné knihnice. Vlastivědný kroužek uspořádal J. Kosteckému pět samostatných výstav, a mimo jiné i výstavu brněnské grafičky Dobroslavy Bilovské (1970–1965). Kostecký navrhl stále používané znaky města Adamova a Adastu. Dosud jsou známy pouze dvě jím vytvořené knižní značky: první z r. 1974 pro Jaroslava Zelíka (1921–2003), technického úředníka Adastu, člena SSPÉ od roku 1976, se zobrazením Nového hradu a bronzové sošky býčka z Byčí skály (X3, 94:65) a druhá pro L. Kosteckého s lyrou a pohledem na Adamov; obě jsou vytvořeny v linorytu.

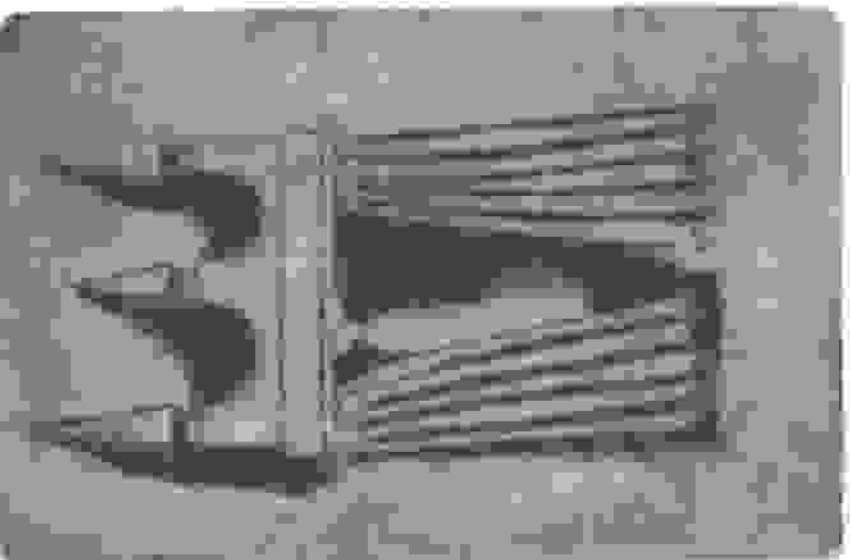
Vladimír Pospíšil

EXLIBRIS VLADIMÍRA KOMÁRKA

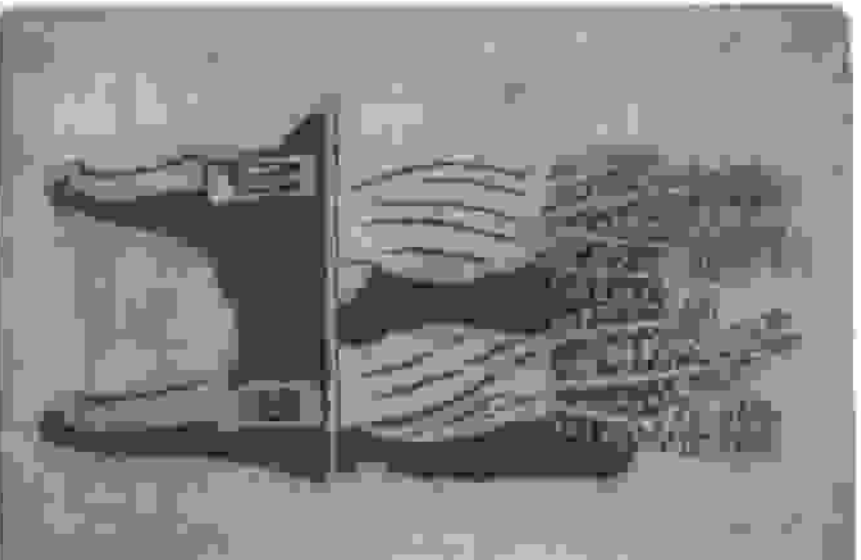
PRO LYRU PRAGENSIS

Lyra Pragensis nabídla subskribentům v průběhu let několik bibliofilii s texty shrnujícími názory skladatelů na hudební tvorbu. V roce 1984 to byly *Myslenky o smyslu umělecké tvorby* Bohuslava Martinů s grafickou vyzdobou pěti suchými jehlami 225 x 145 mm od Vladimíra Komárka. Zájem subskribentů byl tak velký, že redakce připravila k vydání tři varianty (A, B a C) grafických souborů číslovanych 1–100.

Ústředním motivem suchých jehel je závažná políčka nasvícená zleva, na níž

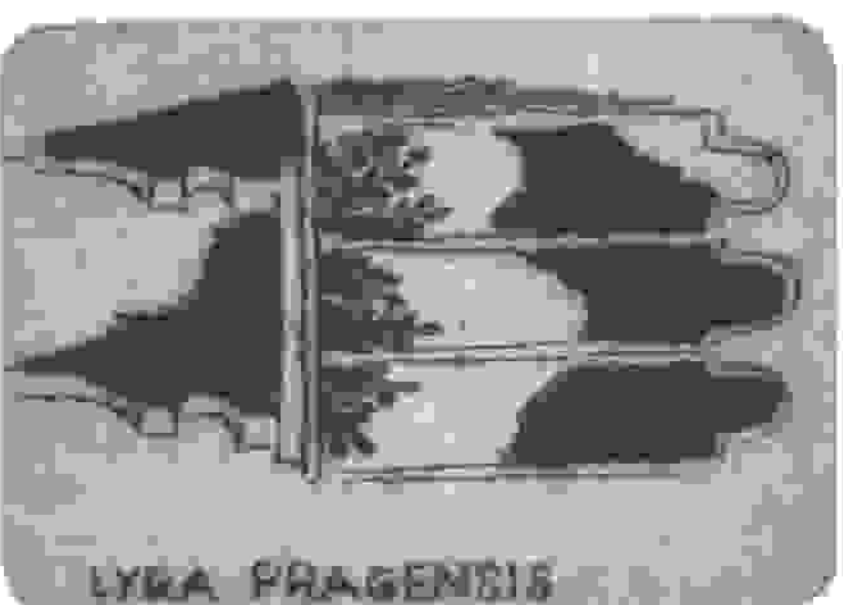

Vladimír Komárek, C4, 1984

Vladimír Komárek, C4, 1984

jsou ve variantě A umístěny housle (či viola), housle, trubka, metronom, vázy s květinami, v pozadí obrázek či zrcadlo s harfou nebo obličejem. Tisk je v hnědém odstínu. Varianta B se od A liší jen velmi málo. Varianta C se však liší velmi podstatně: na políčke je umístěna plastika hráče na dvě trubky po středověkém způsobu, v zrcadle je hráč na Panovu flétnu, jinde je umístěna loutna s květi-

Vladimír Komárek, C4, 1986

nou a dvakrát je políčka umístěna pod oknem za závěsem nebo s výhledem na mohutné pohoří. Varianty B a C jsou vytisknuty šedočerně.

V roce 1986 byl Komárek znovu požádán o spoluúčast na projektu v pořadí třetího souboru exlibris pro Lyru Pragensis. Do alba vydaného r. 1987 u příležitosti 20. výročí založení Lyry přispěli Jan Bauch, Eva Bednářová, Jiří Běhounek, Tomáš Bím, Adolf Borm, Fran-

tišek Burant, Vojtěch Cinybulk, Ladislav Čepelák, Josef Istler, Josef Kábrt, Dušan Kállay, Vladimír Komárek, Jan Krejčí, František Peterka, Igor Rumanský, Jan Souček, Kamila Štanclová, Vladimír Tešar, Emilie Tomanová a Klára Trnková. Bylo vydáno 200 číslovanych souborů. Tvůrci suchých jehel Burant a Komárek přispěli dvěma variantami, Bauch dvěma lepty a překvapivě také Bím dvěma litografemi, vždy po 100 tiscích. Dvě Komárkova exlibris z roku 1986 navazovala na jeho předchozí suché jehly v bibliofilii z roku 1984, a sice na vari-

Vladimír Komárek, C4, 1986

antu C v šedočerném tónu. Zdánlivě jsou zrcadlovým obrazem těchto grafík s oknem v pozadí (políčka je nasvícena z pravé strany), ale při pozornějším pohledu je zřejmé, že se v podrobnostech liší. Je pravděpodobné, že okno s vý-

hledem na hory bylo vkládáno do první stovky souborů (např. s číslováním 89/200), okno se záclonou do souborů zbývajících (např. 114/200).

Další dvě Komárkové drobné grafiky s nápisem *Lyra Pragensis* mohly být při-

Vladimír Komárek, C4, 1986

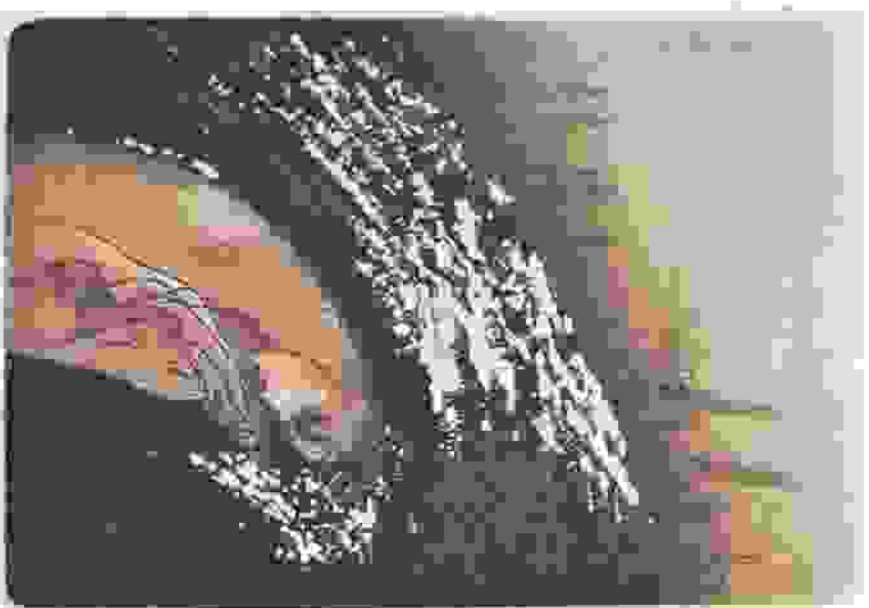
pravěny pro další variantu souborů ex-libris. V tiráži souboru je totiž uveden celkový počet 500 výtisků. Tyto suché jehly jsou výtisknuty v hnědočerném tónu a připomínají variantu A výzdoby bibliofilie Martinů, tj. poličku s violou a poličku se dvěma vázami květů. Zdánlivě zrcadlové motivy jsou ovšem opět upraveny a zjednodušeny vzhledem k malým rozměrům grafík (70 x 49 mm). Všechna čtyři exlibris jsou opatřena pouze nápisem *Lyra Pragensis* a také známým slepoticovým logem *Lyry Pragensis*: ve spodní části listu.

Z dalších významných prací V. Komárka pro *Lyru Pragensis* připomeňme ještě sedm dřevorytů v bibliofilii O. Březina: *Bolest a světlo* (1989) a soubor básní českých autorů o prostých předmětech s názvem *Věci* (1993), který Komárek doprovodil 17 suchými jehlami. K Bohuslavu Martinů se *Lyra* vrátila ještě v roce 1994, kdy ve spolupráci se zahraničními editory vydala faksimile skladatelova sčítáče *České lidové písně a říkadla*.

Jana Paryžková

KNIŽNÍ BIBELOTY Z EDICE POLYHYMNIA LYRY PRAGENSIS

Lyra Pragensis měla ve svém edičním programu nejen ilustrovanou řadu knížek velikosti 70 x 70 mm vázaných v kůži (kolibří vydání), kterou vydala v účtyhodném počtu 110 titulů, ale také drobné bibliofilie

P. Bezruč: *Maryčka Magdonova*, Ladislav Kulička, C3, 1988

o rozměrech 105 x 75 mm (A7) doprovázené obvykle ve frontispisu jednou původní grafkou. Tyto knižní bibeloty byly vydávány spíše nepravidelně v nákladu 200 výtisků, část nákladu byla obvykle vázána v koženém přířezu. Nejčastěji byly

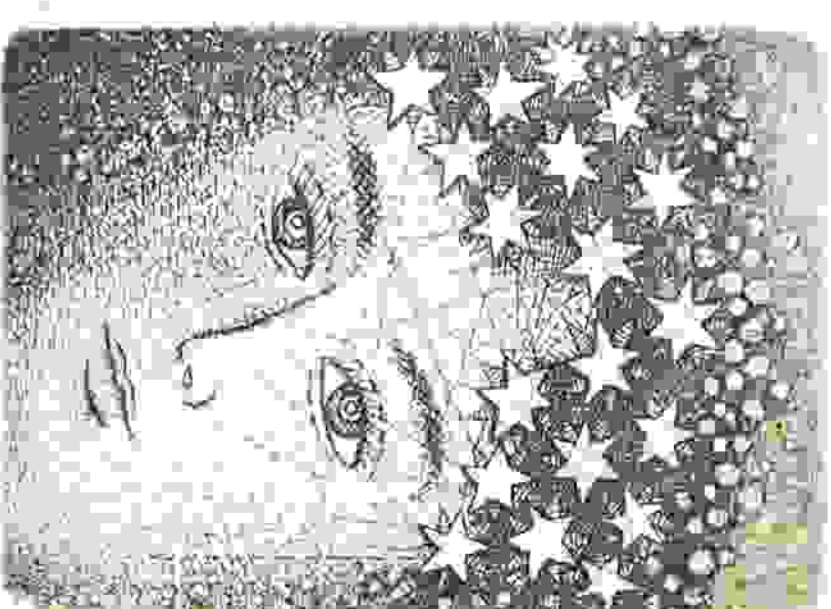

H. Ibsen: *Májové slunce*, Petr Melan, KT, 1989

vydávány u příležitosti některých literárně-hudebních večerů jako součást vstupenky a nebyly volně prodejné.

V bibliofilské edici *Polyhymnia*, která byla určena pro subskribenty *Lyry Pragensis*, se první knižní bibelot vyskytl až v roce 1988, kdy to byla ve formátu A7 *Maryčka Magdonova* se třemi krásnými kombinovanými technikami Ladislava Kulička. Knížka byla vytištěna ve vimperské tiskárně *Stráž* a vázána v kůži v provedení *Zdeny Králové* s vyzlacenou faksimilií podpisu *Petra Bezruče*. V roce 1989 vyšel jako knižní bibelot svazek

Polyhymnia H. Ibsen: *Májové slunce* (č. 58) se čtyřmi kombinovanými technikami *Petra Melana*. Na výběr byla papírová nebo kožená vazba. Na počátku 90. let drobné bibliofilie přibývaly, patrně v důsledku ekonomických potíží, kterým byla *Lyra* vystavena, když ztratila zázemí *Supraphonu*. V roce 1990 vyšly svazečky *Polyhymnia* č. 61 a 62, a sice Seifertův cyklus *Mozart v Praze* se 4 ocelorytinami B. Housy a *Noční mlha* Vladimíra Stuchla k počtě *Leoše Janáčka* (původně avizovaná s názvem *Po zarostlém chodníčku*) s pěti kombinovanými technikami *Anny Khunové*. I v těchto případech bylo možno volit vazbu papírovou nebo koženou v provedení *Zdeny Králové*.

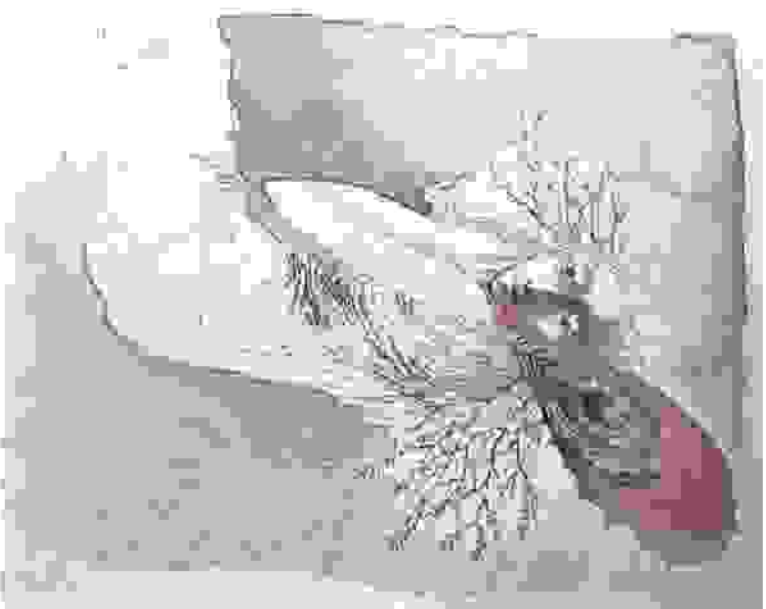

V. Stuchl: *Noční mlhy*, Anna Khunová, KT, 1990

V roce 1991 byly v nabídce *Amoresky* *Karla Kryla* (č. 66). *Karel Kryl* napsal cyklus milostných básní s názvem *Amoresky* v Mnichově v letech 1981–1982 a vydal

jej vlastním nákladem český jako sub-skripciční bibliofilský tisk v roce 1982. V informační brožurě uvádí: *Jde o bibliofilii tištěnou na papíře Mayspiess písmem Helvetica. Soubor devatenácti milostrých básní je opatřen osmi barevnými reprodukcemi akvarelu předního československého výtvarníka. Knižka nazvaná Amoresky byla napsána v letech 1981–1982. V tradici své*

K. Kryl: Amoresky, Zdeňka Krejčová, P7, 1982

ho děda a otce vydávám tuto knižku v exkluzivním počtu čtyř set kusů, je věnována zbytku mých přátel. Tím československým výtvarníkem utajeného jména byla zřejmě Zdeňka Krejčová. Tato umělkyně připravila totiž čtyři barevné kombinované techniky, které jsou replikou akvarelu reprodukovanych v mnichovském vydání, pro bibliofilské vydání Krylových básní Nadací Lyray Pragensis. Zámožný sběratel si tedy může čas od času v aukci pořídit: subskripciční výzvu k mnichovskému vydání, mnichovské vydání Amoresek a půvabný svazeček Amoresky z Lyray Pragensis.

V roce 1992 byly subskribentům nabídnuty téměř výhradně knižní bibeloty, a to W. Shakespeare: *Sonet 66 a 129* (č. 67) v zajímavých českých překladech od 19. století po současnost s výtvarným doprovodem tří kombinovaných technik Ladislava Kuklika, dále Seifertův básnic-

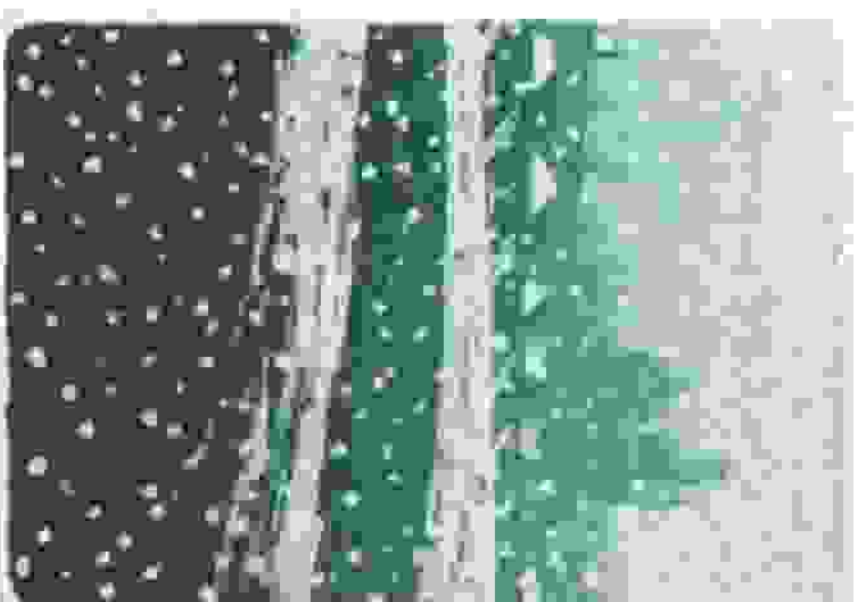
K. Kryl: Amoresky, Zdeňka Krejčová, KT, 1991

ký cyklus *Jarní rondeaux* (č. 68) se třemi barevnými grafkami již nemocného Oty Janečka, signované pouze jeho razítkem. Jako č. 69 byl vydán další literární a výtvarný skvost *Píseň písní* se třemi kombinovanými technikami Albina Bru-novského. V roce 1993 vydala Lyrá ještě jednu drobnou bibliofilii R. Jeffers: *Tři ta-nečnice* (č. 75) se třemi kombinovanými technikami Ladislava Kuklika. Mimo edici Polyhymnia byly roku 1992 vydány příležitostně, rovněž grafkou Ilu-strované bibeloty: Komenského *Ráj srd-*

ce a Skřivánkův *Strom života*, obojí bylo rovněž nabídnuto v subskripci. Provedením kožené vazby a počtem tří grafk lze přiřadit k titulům z řady Polyhymnia také dva příležitostné tisky: *Voněly vodou večery* Ladislava Stehlika s kombinovanými technikami Evy Haškové a Nezvaly *Sloky o Praze* vyzdobené kombinovanými technikami Ladislava Kuklika. Všechny Kuklíkovy grafky do drobných bibliofilii jsou obdivuhodně z hlediska obrazového vyjádření různorodých literárních textů a uměleckého zvládnutí drobného formátu.

Na antikvárním trhu se tyto malé skvosty vyskytují už jen zřídkka, a to za někdy překvapivě vysoké ceny. Přesto sběratelům doporučuji každé příležitosti k jejich pořízení využít. Nebudou litovat.

Jana Parýzková

V. Nezval: Sloky o Praze, Ladislav Kuklík, KT, 1992

MÁJOVÉ SETKÁNÍ V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ

Třebaže nám koronavirus několikrát setkání překazil, sešlo jsme se letos 21. 5. již poosmnácté v Moravské Třebové v krásných prostorách našeho muzea.

Podarilo se uskutečnit i výstavku – letos jsme zvolili téma Z dlhny moravskotřebovských sběratelů a myslím si, že se máme čím pochlubit. Vybíralo se nám těžko, protože výstavní prostor byl malý.

Výstavu začal připravovat náš velice agilní přítel, který se ve velké míře zasloužil o to, že se nám podařilo tolik krásných grafk nechat vytvořit – je jím Jaroslav Lohynský. Bohužel jeho zdravotní stav se zhoršil, nakonec se ani výstavy ani setkání nemohl zúčastnit, ale děkujeme mu za to, že začal a vymyslel témata a taky mu přejeme, aby se z této zdravotní pátláe co nejdřív dostal.

K vlastním setkání – naši přátelé jak z Moravy, tak z Čech a z Prahy nezklamali a přijeli – sešlo se nás skoro padesát a moc jsme si tu atmosféru užili – vyměňovalo se, povídali jsme si, prohlíželi krásné grafky i malby a opět jsme společně absolvovali tombolu – je to takové malé oživení. Děkuji všem, kteří vždýcky do tomboly přispějí a je pak krásné vidět, jak čekáme, které číslo bude vylosované a zdali už si někdo před námi ten vytoužený obrázek nevybral.

Děkuji také paní Žáčkové (pracovnici místního muzea) za to, že se o nás stará, a děvčatům – Marii Vításkové a Alici Floriánové – za pomoc při vlastní akci. Poděkování patří vedení muzea a stárostovi města za to, že tuto akci můžeme v krásném prostředí muzea pořádat.

Bohužel je tu i jedna špatná zpráva – setkání se již nemohl zúčastnit MUDr. Jiří

Pol, náš obětavý přítel. Týden před setkáním nás navždy opustil.

Abych nekončila takovou zpravou – těšíme se na vás na všechny zase na podzim – termín je stanoven na 22. 10. 2022 a součástí bude výstava grafik Karla Demela.

Děkujeme za letošní návštěvu a všechny vás co nejstejněji k nám do Moravské Třebové zveme. Moc se těšíme, že se opět sejdem, vyměníme si grafiky a povídáme si.

Marie Moravcová

EXPO TÝN 2022

Výstava letošních účastníků Symposia drobné grafiky se konala v Městské galerii Týn nad Vltavou v domě U Zlatého slunce, nám. Míru 37, v době 2. 7. – 18. 9. 2022. Vystavující umělci: **Zbyněk Hra-**

ba, Antonín Kanta, Martin Manojlin, Tomáš Medek, Petr Palma, Klára Pavlovcová, Miroslav Petřík, Pavel Piekár, Miloš Sláma, Tereza Smetanová a Ladislav Sýkora.

Ve dnech 14. až 19. června jsme v Týně posedmé hostili výtvarné umělce na Symposiu drobné grafiky. Většina z nich jsou zavedení grafici, kteří vystavují u nás i zahraničí, členové SČUG Holiar. Propojujícím prvkem nebylo letos téma, ale grafická technika linorytu. Nadpo-
loviční většina z nich tvoří v technice barevného linorytu, a právě na výstavě bylo zajímavé sledovat, jak různě se dá

v této technice pracovat. Jediným umělcem-grafikem nepoužívajícím linoryt byl Antonín Kanta, který se věnuje geometrické kresbě. Největším přínosem bylo pro umělce osobní setkání a konfron-

tace, což jim v posledních dvou letech z důvodu pandemie nebylo možné plně dopřát. O to víc si toho, myslím, vážili a užili. Všichni kromě tří zúčastněných nebyli na symposiu v Týně nad Vltavou poprvé. Je možné, že se do budoucna podoba symposia promění, věříme však, že v organizaci uměleckých symposií v našem městě budeme moci nadále pokračovat. Výstavu grafických listů a kreseb doprovázelo sochařské dílo Tomáše Medka.

Symposium drobné grafiky a výstava EXPO Týn 2022 jsou součástí projektu Léto pod zlatým sluncem 2022, který je finančně podpořen Jadernou elektrárnou Temelín Skupiny ČEZ. Finanční podporu dále poskytly Ministerstvo kultury a Betonpres a. s.

MgA. Petra Svoboda Herotová,

kurátorka Městské galerie

Týn nad Vltavou

ZEMŘEL AKADEMICKÝ MALÍŘ

A GRAFIK PAVEL SUKDOLÁK

Ve věku nedožitých 97 let zemřel v neděli 12. června 2022 malíř a grafik Pavel Sukdolák, rodák z Humpolce. Poslední rozloučení se konalo v bazilice sv. Markéty v Běvnově 22. června 2022.

Po absolvování gymnázia studoval tři roky u profesora Cyrila Boudy a na jeho doporučení pokračoval ve studiu na Akademii u prof. Václava Silovského. Na oba profesory rád vzpomínal a také na tiskaře Mira Pegrassiho, u něhož získal spoustu technických zkušeností

pro tisk svých grafických listů. Vytvářel je většinou v technice vícebarevného leptu v kombinaci s akvatintou, jimž

ke listy, které vždy potěšily. Letos je už ve své poštovní schránce nenajdeme. Sukdolákova úžasná grafická tvorba patří bezpochyby k vrcholům tohoto umění.

Jaroslav Štorek

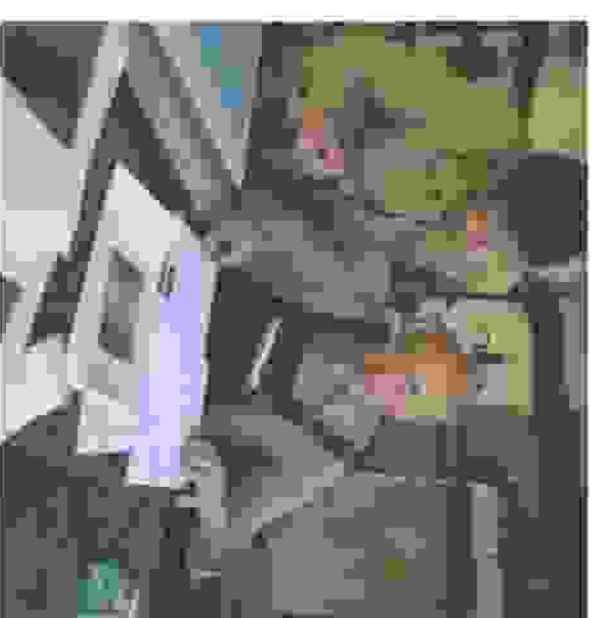
Literatura:

DOBROUCKÝ, A. (VENCL, S.) *Vzácná příležitostná grafika Pavla Sukdoláka. Knižní značka 4/1998.*

LANGHAMMER, J. *Jubilant Pavel Sukdolák. Knižní značka 3/2015.*

ŠTOREK, J. *Exlibris Pavla Sukdoláka. Knižní značka 2/2017.*

ŽÍŽKOVSKÝ, K. *Výstava k 95. narozeninám Pavla Sukdoláka v galerii Hotelu Villa v Praze. Knižní značka 4/2020.*

předcházela předloha v suchém pastellu. Tvorbě exlibris se podle svých slov vyhýbal, a tak jich vznikla jen necelá desítka. Pravidelně však posílal svým přátelům k novému roku drobné grafic-

ZEMŘEL MUDR. JIŘÍ POL

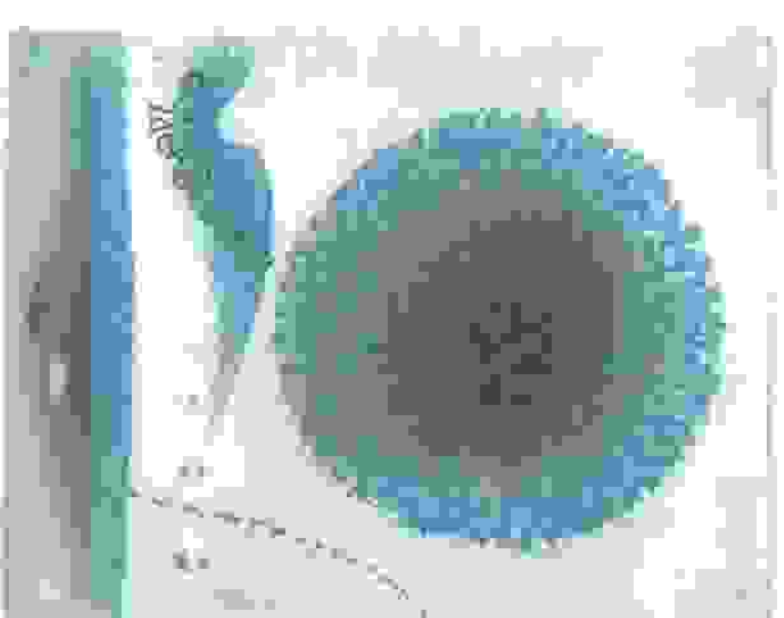
Narodil se 25. 4. 1945 ve Velkém Meziříčí. Po absolvování gymnázia získal lékařské vzdělání na lékařské fakultě v Brně. Pak nastoupil na internu do Vyškova, kde pracoval deset let.

Jan Lipa, kostel sv. Anny v Boršově, L1, 2008

V roce 1981 nastoupil jako primář interny do nemocnice v Moravské Třebové a zde pracoval až do svého odchodu do důchodu; měl na starost i diabetickou poradnu.

Hned při příchodu do Moravské Třebové se zapojil do činnosti místní pobočky

Pavel Sukdolák, C3, 2009

KPVU a později i SSPE. Byl aktivní sběratel, organizátor, dobrý lékař a dobrý člověk. Zeměl 15. 5. 2022 a je pochován v rodinném hrobě ve Velkém Mezi-
Marie Moravcová

PUBLIKACE

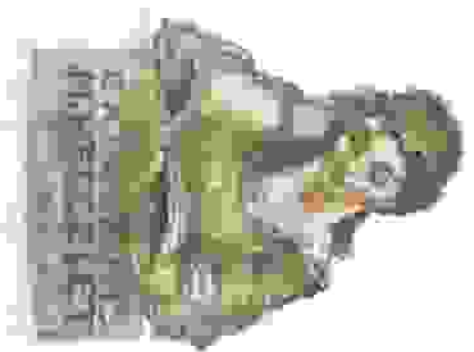
– **ŠUCHMAN, Josef. Moudrá sova 3. Bibliografické soupisy soudobých bibliofilských edic a vydavatelství, která ukončila činnost.**

Praha: Spolek českých bibliofilů, 2022, 44 s., 2 obrázky, 21 x 15 cm. Výtvarný doprovod Luboš Drtina. Účastníkům valné hromady SČB dne 21. května 2022 věnoval autor. Tisk: Praha, Tiskárna Powerprint, 200 výtisků. Do této třetí části zařadil autor následující nakladatelství a edice: Nakladatelství Bonaventura Vladimíra Beneše, Edici Pupilla SČB, Edici slza Martina Dyrnka, Edici 33 Františka Janáse, Emde Zlín Miloslava Dafička, Galerii Honor dr. Ivana Hrdiny, KGB Karla Žižkovského a Josefa Runštuka, Lyru Pragensis/Supraphon a připojil Apendix – Bezručiana. Najdeme zde i několik souborů exhibis – Olga Čechová: Píseň písní, Ex libris Lyry Pragensis 1, 2, 3 a 4 a monografi Ex libris – Dušan Kállay. Je to užitečná publikace pro zájemce o bibliofilské tisky. Autorovi patří velký dík.

EMIL J. PAVELKA

MOJMÍR HELCELET

Medailon o životě a práci
velkého českého sběratele exhibis a bibliofila

Spolek českých bibliofilů a přátel exhibis
Praha 2022

říčí. Moc na něho vzpomínáme a nikdy na něj nezapomeneme.

Čest jeho památce!

Marie Moravcová

PAVELKA, Emil J. Mojmir Helcelet. Medailon o životě a práci velkého českého sběratele exhibis a bibliofila.

Praha: SSPE, 2022, 28 s., 42 obrázků, obálka s titulem a 6 obrázků, 21 x 15 cm. Tisk: Plzeň, Tiskárna Král, 200 výtisků, barevný digitální tisk. Text ze strojopisu přepsala Martina Vyšehliřová, DIS., BBus. Obrázky vybral Mgr. Luděk Kríž. K tisku připravil Ing. Jan Langhammer, CSc. Obsah: PhMr. Mojmir Helcelet. Literatura. Nekrolog M. Helceleta od Ing. Otakara Hradečného (Zprávy SSPE 3/1978). Tiráž. Vydáno u příležitosti sjezdu SSPE v Brně v roce 2022. Rukopis věnoval JUDr. Emil J. Pavelka SSPE u příležitosti padesátého výročí jeho založení; Brno 1969.

ČASOPISY

– **EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 118, 2/2022, Finsko**

Na titulní a zadní stránce obálky jsou reprodukcce secesního exhibis od Angličana Henryho Ospovata (1877-1909) a na s. 15–17 je dalších 23 reprodukcí britských secesních exhibis s doprovodným textem. V Tuku se konal umělecký a antikvární veletrh. Na náhrobním kamenu prof. Gösta Söderholma je vytesána velká reprodukce jeho exhibis od Marcuse Collina. Madarský grafik Zoltán Vén se dožil v loňském roce 80 let (2021). Je představena finská grafčka Elisa Haaranen (*1988). Prof. Timo Soikkanen: Liisa (Tennerin), Já a knižní značky. Tvůrci exhibis z Ukrajiny. Exhibis osobnosti: Lea Piltti (1904–1982), operní pěvkyně. Série exhibis z časopisu Nuori Voima z 8/1933. Aukce knižních značek.

– **GRAFIEKWERELD, No. 2., 2022, Nizozemsko**

Letní číslo Grafiekwereld vyšlo v červnu s obvyklým rozsahem článků a obrázků. Roland Koekkoek vyzdvihuje originalitu a autenticitu exhibis. Ceas Lith pojednává o grafické tvorbě R. N. Rolanda Holsta. Johan Veenstra probírá kuriozní exhibis a Anneüs van der Bee studuje fenomen krásy. Evert Veldhuizen ukazuje, jak se můžete setkat ve světě exhibis s horkovzdušným balónem, a Maarten Giltay Verh sdílí svá nejoblíbenější typografická díla. Wijnand Sins uzavírá toto číslo svým patřáním po vzdáleném příbuzném Akkem Sinsovi.

– **GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libristkunst. Nummer 2022/2, Belgie**

V článku Karl Visserse Novoročenky Martina R. Baeyense, je konstatováno, že zasílání grafických novoročenek je stále vzácnější. Obvykle se obrázek na novoročenkách M. R. Baeyense vztahuje k tomu, co se toho roku stalo. Může to být schůzka, aktuální událost nebo cestovatelský zážitek. Mnoho jeho novoročenek se týká cest do Číny, celkem jich zatím bylo devatenáct. Pro čtyři vnoučata Jacka van Peera a Anity Thyss navrhla slovenská grafčka Katarína Vašíčková kvartet exhibis na téma Paridův soud, mytologického příběhu s relativistickým podtextem. Jack van Peer pokračuje v sérii Dekadence v exhibis části 6: závist, nebo žárlivost? Louis Deurincx se ve svém článku Quo vadis, exhibis? Kde to končí? zamýšlí nad stále rostoucími rozměry exhibis, která nejsou určena pro vlepování do knih. (reprodukováno rovněž exhibis Jana Černoše pro M. Hagendornovou o rozměrech 244 x 84 mm z r. 2008). Romain Van Hautekerke, známý belgický sběratel, se narodil v roce 1948 v Antverpách. V roce 1971 promoval jako farmaceut na univerzitě v Gentu. Žije a pracuje jako farmaceut v Temse. Oleg Dergačov se narodil v Rostově na Donu, studoval na katedře knižního designu Ukrajinské akademie umění, žije ve Francii. Oleg píše o svém umění: Mám rád všechny techniky a média: sochařství, tisk, malbu. Nejde ani tak o to, kolik času věnuji jednotlivým žánrům, každý den dělám to, co mě baví. Mám rád i humor. Chci vytvářet obrazy, které pomáhají lidem odolat stresu a každodenním problémům. Umění je skutečný poklad! Polák Paweł Bińczycki vytváří neobvyklá exhibis v počítačové grafice. Mezi deseti aktuálními exhibis je jako první reprodukováno exhibis od **Veroniky Jelenevé**. Ruský umělec Alexander Lytkin nedávno navrhl pro Dírka Mattelaera litografické

Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.

Poštovní adresa: Spolek sběratelů a přátel exlibris,

Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

Webové stránky: www.sspe.cz.

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Předseda: Miroslav Petřík, Tyršova 26, 375 01 Týn nad Vltavou.

E-mail: petikjiudo@seznam.cz.

Mobil: 602 154 055.

Hospodářka a členská evidence: **Mgr. Jarmila Špačková**,

Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové.

E-mail: pausinka@gmail.com.

Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knížní značky: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Pízeň. E-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Telefon: 377 265 076.

Redaktor Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku: **Ing. Ladislav Žák**,

Hrdličkova 2189/12, 148 00 Praha. E-mail: zaking@volny.cz.

Mobil: 602 211 704.

Archivářka: **Marta Novotná**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: marta.no@seznam.cz.

Mobil: 724 781 294.

Příloha pro členy SSPE: Grafický list Daniely Benešové *Vzpomínka, suchá jehla*. 2022.

KNIZNÍ ZNAČKA číslo 3/2022

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Pízeň, e-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Redakční kruh: Bedřich Kocman, PhDr. Jiří Ort, Mgr. Alois Sassmann,

Ing. Ladislav Žák a RNDr. Karel Žizkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller a Mgr. David Polčák.

Počítačová sazba tlátek a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Pízeň.

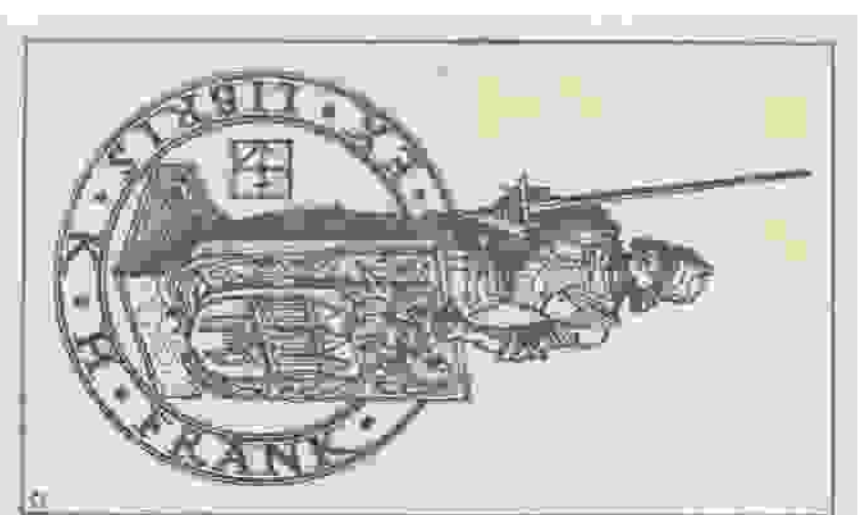
Náklad 500 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha,

pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Rozesílá: ADISERVIS Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 9. 2022. Redakční uzávěrka příštího vydání je 30. 11. 2022.

G. (neznámý autor), P1, 1932.

Rudolf Beneš. Smrt A. Hitlera. X2, 1944.

Josef Váchal, X2/4, 1945.

Josef Váchal, X2/2, 1945.